

Lähetäjä: vaasa.hao@oikeus.fi
Vastaanottaja: [Kirjaamo Lahti](#)
Aihe: Päätös - 20295/2020 Varunki Milla / Ympäristölupa / louhinta, murskaus, asfalttiasema, betoniasema (#22301)
Päivämäärä: tiistai 3. tammikuuta 2023 8.00.31
Liitteet: [Päätös - 202952020 Varunki Milla Ympäristölupa louhinta, murskaus, asfalttiasema, betoniasema.pdf](#)
[Valitusosoitus HallJK \(01.20\).pdf](#)

Hei,

ohessa Vaasan hallinto-oikeuden päätös 03.01.2023 nro 1513/2022 liitteineen

- Lahden kaupungin rakennus- ja ympäristölupalautakunnalle
- Lahden kaupungin ympäristöterveydelle
- Lahden kaupungin maankäyttö- ja aluehankkeet -yksikölle
- Lahden kaupunginhallitukselle

Ystävällisin terveisin, Med vänliga hälsningar,

Laura Leinonen

lainkäyttösihteeri - lagskipningssekreterare

Vaasan hallinto-oikeus - Vasa förvaltningsdomstol

PL - PB 204

65101 Vaasa - Vasa

puh. - tel. 029 5642640

laura.leinonen@oikeus.fi

03.01.2023

Dnrot

20295/03.04.04.04.19/2020

20299/03.04.04.04.19/2020

Asia	Valitukset ympäristölupa-asiassa
Muutoksenhakijat	1. Milla Varunki ja hänen asiakirjoista ilmenevät asiakumppaninsa 2. Peab Industri Oy
Luvan hakija	Peab Industri Oy

Päätös, johon on haettu muutosta

Lahden kaupungin rakennus- ja ympäristölupalautakunta 6.11.2020
(3.11.2020 § 64)

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta on myöntänyt Peab Industri Oy:lle muutoksen ympäristölupa-asiassa valmistaa asfalttia 250 000 tonnia vuodessa 150 000 tonnin sijaan.

Toiminta voidaan aloittaa mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta 10 000 euron suuruista vakuutta vastaan.

Lautakunta on muuttanut lupamääräykset 17 ja 18. Muilta osin rakennus- ja ympäristölupalautakunnan sekä Lahden seudun ympäristölautakunnan toimintaa koskevat aiemmat ympäristölupapäätökset pysyvät voimassa.

Muutetut lupamääräykset

17. Asfalttiaseman ulkoilmaan johdettavan poistokaasun hiukkaspitoisuus saa olla enintään 30 mg/m³ (n) 17 prosentin happipitoisuudessa. Mittausten kokonaisepävarmuus on ilmoitettava raportissa. Raja-arvoa katsotaan noudatetun, kun kolmen lyhytaikaisen mittauksen keskiarvo kokonaismittausepävarmuus huomioiden ei ylitä raja-arvoa.

18 a. Asfalttiaseman poistokaasujen hiukkas-, NO_x-, VOC-, CO-, O₂- ja NH₃-pitoisuudet sekä olfaktometrinen hajupitoisuus on mitattava vuosittain vähintään kerran asfalttiaseman toimintakauden aikana ja kaksi kertaa, mikäli toimintakausi on pidempi kuin 4 kk. Mittauksista on laadittava raportti.

Raportin hiukkaspäästöjen ja typenoksidien päästöjen mittaustulokset esitettävä yksikössä mg/m^3 (n) kuivaa kaasua redusoituna 17 prosentin happipitoisuuteen. Päästöt on ilmoitettava, mikäli mahdollista myös tunti- ja vuosipäästöinä (kg/h , t/a). Raportissa on oltava tiedot mittausmenetelmistä ja arvio mittausten edustavuudesta.

18 b. Asfalttiaseman hajupitoisuuden on oltava pääsääntöisesti sen toiminta-ajasta 98,0 prosenttisesti alle $2 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ lähimmissä hajulle häiriintyvissä asuinkohteissa ja aseman hajupitoisuuden tulee olla 99,99 % toiminta-ajasta asuinkohteissa alle $10,0 \text{ OU}_E/\text{m}^3$. Yli $10,0 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ hajupitoisuutta saa siten esiintyä hajulle häiriintyvissä asuinkohteissa enintään 0,01 % asfalttiaseman toiminta-ajasta.

Asfalttiaseman toiminnan aikaista olfaktometristä hajupitoisuutta on pystyttävä arvioimaan siten, että arvioinnissa otetaan huomioon sään vaihtelut. Jos hajupäästöjen raja-arvo ylittyy, on hajun puhdistuslaitteiston toimivuus ja/tai muu hajupäästön tai hajuhaitan syy sekä hajuvaikutukset asfalttiaseman ympäristössä selvitettävä viipymättä.

18 c. Toiminnanharjoittajan on perustettava hajuhavaintojen ilmoitusjärjestelmä, kuten internetin tai puhelimen kautta toimiva järjestelmä. Järjestelmän on oltava reaaliaikainen. Järjestelmään saapuvat ilmoitukset on viipymättä ohjattava toimintaa valvovalle henkilölle. Hajuhavainnoista on pidettävä kirjaa ja kirjanpitoon on liitettävä hajuhavaintoaikojen tuuli- ja muut säätiedot. Havainnot on esitettävä myös kartalla.

Ilmoitusjärjestelmäesitykseen on liitettävä selvitys käytettävistä hajupäästöjen vähennystekniikoista, arviot puhdistuslaitteista sekä selvitys bitumisäiliön hajupäästöstä (OU_E/m^3 , OU/h) eri tuotantotilanteissa. Esityksessä on huomioitava myös hajupäästöjen, kuten massaradan ja kuormauksen hajupäästöjen talteenotto ja käsittely. Esitys reaaliaikaisesta ilmoitusjärjestelmästä selvityksineen on toimitettava lupaviranomaisen hyväksyttäväksi 31.2.2021 mennessä.

18 d. Lupamääräyksissä 17 ja 18 a–c edellytetyt hajupäästöjen vähentämistoimenpiteet on toteutettava vuoden 2021 tuotantokauden aikana.

18 e. Mittaukset, testaukset, selvitykset ja tutkimukset on tehtävä pätevästi, luotettavasti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin. Näytteiden otto ja analysointi on suoritettava standardien (CEN, ISO, SFS tai vastaavan tasoinen kansallinen tai kansainvälinen yleisesti käytössä oleva standardi) mukaisesti. Tulosten raportoinnissa on esitettävä käytetyt menetelmät, niiden mittauserävarmuus sekä tulosten edustavuus.

Rakennus- ja ympäristölupalautakunnan päätöksen perustelut

Yleiset perustelut

Ympäristönsuojelulain nojalla on säädetty asfalttiasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista annettu valtioneuvoston asetus (846/2012,

asfalttiasema-asetus). Asfalttiasema-asetusta sovelletaan asetuksen 1 §:n mukaan ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimuksena ympäristöluvallisen asfalttiaseman toimintaan ja toimintaan, joka on rekisteröitävä ympäristönsuojelulain 11 luvun perusteella.

Ympäristönsuojelulain 30 §:n liitteen 2 mukaan asfalttiasemat ovat rekisteröintivelvollisia. Asfalttiasema tarvitsee ympäristöluvan vain silloin, jos kyse on ympäristönsuojelulain 28 §:n tai 27 §:n 2 momentin mukaisesta toiminnasta.

Asfalttiasema tarvitsee ympäristöluvan, jos asema sijoitetaan tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella ja toiminnasta voi aiheutua pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Lupa tarvitaan myös silloin, jos aseman toiminnasta saattaa aiheutua ympäristössä eräistä naapurussuhteista annetun lain (naapurussuhdelaki) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta.

Lupapäätöksen määräykset 17 ja 18 a–e on annettu kohtuuttoman hajuhaitan ja terveyshaitan olemassaolon selvittämiseksi ja estämiseksi ja ne on annettu ympäristönsuojelulain 70 §:n mukaisesti. Määräykset ovat asfalttiasema-asetukseen sisältyviä yksilöityjä ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimuksia ankarampia, koska ne ovat tarpeen sekä luvan myöntämisen edellytysten täyttämiseksi, asfalttiasema-asetuksella ja ympäristönsuojelulla säädetyn ympäristönsuojelun vaatimuksen turvaamiseksi, että parhaan käyttökelpoisen tekniikan noudattamiseksi.

Ympäristöluvassa on määrätty ympäristönsuojelulain 54 §:n mukaisesti, että toiminnanharjoittajan on tehtävä erityisenä selvityksenä hajuhavaintojen ilmoitusjärjestelmä toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen tai sen vaaran selvittämiseksi (määräys 18 c), koska lupaviranomaisella ei ole ollut käytettävissään lupaharkintaa varten riittävän yksityiskohtaisia tietoja päästöistä tai toiminnan vaikutuksista. Selvityksen tekemiselle on annettu riittävä aika (määräys 18 d), jonka aikana se on toimitettava lupaviranomaiselle.

Lupaviranomainen voi ympäristönsuojelulain 90 §:n mukaisesti täsmentää tarvittaessa päätöksessä antamia lupamääräyksiä tai täydentää lupaa ympäristönsuojelulain 54 §:n nojalla määräyksessä 18 c vaatimansa selvityksen perusteella. Mahdollisessa asian jatkokäsittelyssä noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulain 96 §:ssä säädetään. Lupaviranomainen on muuttanut luvan tarkkailumääräyksiä ympäristönsuojelulain 65 §:n mukaisesti.

Koska luvan muuttaminen on tullut vireille toiminnanharjoittajan toimesta, on lupaviranomainen kuullut ennen asian ratkaisemista toiminnanharjoittajaa ja esittänyt tälle yksilöidyn pyynnön toimittaa luvan muuttamisen perusteen ja tarpeen arvioimiseksi tarpeelliset selvitykset. Asian käsittelyssä on noudatettu, mitä ympäristönsuojelulain 96 §:ssä säädetään.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n mukaisesti lupaviranomainen on tutkinut ympäristöluvan myöntämisen edellytykset ja ottanut huomioon asiassa annetut

lausunnot, tehdyt muistutukset sekä mielipiteet. Lupaviranomainen on ottanut muutoinkin huomioon, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi säädetään.

Ympäristölupa asfaltin valmistuksen lisäämiseksi on myönnetty, koska toiminta täyttää lupamääräyksiä noudattaen sekä aiempien päätösten että nyt annetun päätöksen perusteella ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset. Lupa-asioita ratkaistaessa on noudatettu luonnonsuojelulakia.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaisesti ympäristöluvan muutos myönnetään siten, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa ympäristönsuojelulain 5 §:n mukaista terveyshaittaa tai muuta terveydenhäiriötä tai sellaisen tekijän tai olosuhteen esiintymistä, joka voi vähentää väestön tai yksilön elinympäristön terveellisyyttä.

Muutetun ympäristöluvan mukainen toiminta ei aiheuta merkittäviä päästöjä, merkittävää ympäristön pilaantumista tai niiden vaaraa eikä erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella.

Lupapäätöksen mukaisesti toimittaessa asfaltin valmistus ei aiheuta ympäristölle, naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle kohtuutonta rasitusta. Rasituksen kohtuuttomuuden arvioinnissa lupaviranomainen on ottanut huomioon naapuruussuhdelain 17 §:n mukaisesti paikalliset olosuhteet, rasituksen muun tavanomaisuuden, rasituksen voimakkuuden ja keston, rasituksen syntymisen ajankohdan sekä muut vastaavat seikat. Lupaharkinta on perustunut tässä yksittäistapauksessa ilmenneisiin seikkoihin ja olosuhteisiin.

Yksilöidyt perustelut

Luvan mukaisen toiminnan edellytyksenä ei ole, että toiminta olisi täysin haitatonta. Ympäristönsuojelulaki sallii päästöt, jotka eivät voi aiheuttaa ympäristölle terveyshaittaa, merkittävää viihtyvyyshaittaa tai kohtuutonta rasitusta.

Ympäristöministeriön 17.12.2012 päivätyssä asfalttiasema-asetuksen perustelumuiotiossa todetaan, että asfaltin valmistuksessa syntyvien hajuhaittojen ehkäisy on teknisesti mahdollista ja sitä on edellytetty asfalttiasemilla, joilla häiriöille alttiit kohteet ovat verrattain lähellä asemaa. Asfalttijätteen käytöstä ei aiheudu ministeriön perustelumuiotiossa erityisiä hajuhaittoja. Asetuksen valmistellut ympäristöministeriö ei ole katsonut tarpeelliseksi asettaa hajupäästöille pitoisuusraja-arvoja, mutta asfalttiasema-asetuksen 5 §:n mukaisesti asfalttiaseman melua, pölyä tai hajua aiheuttava toiminto on sijoitettava vähintään 150 metrin etäisyydelle asumiseen tai loma-asumiseen käytettävästä rakennuksesta ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevasta oleskeluun tarkoitettusta piha-alueesta sekä muusta häiriölle alttiista kohteesta.

Asfalttiasema-asetus on säädetty ympäristönsuojelulain nojalla, joten asfalttia on valmistettava siten, ettei 150 metrin päässä asemasta voi aiheutua ympäristölle terveyshaittaa, merkittävää viihtyvyyshaittaa tai kohtuutonta rasitusta.

Useissa muistutuksissa on esitetty, että asfalttiaseman hajupäästöt ovat aiheuttaneet ympäristönsuojelulaissa kiellettyä terveyshaittaa, merkittävää viihtyvyyshaittaa sekä naapuruussuhdelain mukaista kohtuutonta rasitusta huomattavasti asetuksen minimietäisyyttä laajemmalla 550–1 000 metrin etäisyydellä Kariston asuinalueella. Useat muistuttajat ovat kokeneet asfaltin valmistuksesta syntyneen hajun olleen aika-ajoin voimakasta tai erittäin voimakasta ja aiheuttaneen pahimmillaan päänsärkyä, unettomuutta ja hengitysvaikeuksia. Muistuttajien mukaan asfalttiasema ei ole aiheuttanut tällaista haittaa luvan myöntämisen 18.6.2013 jälkeen ennen kuin vasta vuosina 2019 ja 2020.

Luvan saaja on lähtenyt siitä, että hakemuksen ja sen liitteenä olleen hajumallin ja mittausten perusteella haju on voinut aiheuttaa lähinnä viihtyvyyshaittaa. Toiminnanharjoittaja on esittänyt myös, että asfalttiasema on ollut kiinteistöllä ennen kuin lähimmät asuinrakennukset on rakennettu, joten alueelle muuttaneiden olisi pitänyt ymmärtää hajuhaittojen mahdollinen ilmeneminen. Toiminnanharjoittaja on ilmoittanut käyttävänsä asfalttiasema-asetuksen mukaisesti parasta mahdollista käyttökelpoista tekniikkaa hajupäästöjen vähentämiseksi. Asemalle on asennettu tai tullaan asentamaan muun muassa savukaasupesuri, bitumihöyryjen talteenottolaitteisto (huuvat) sekä aktiivihiihlilaitteisto hajuhaittojen vähentämiseksi. Asemalla on käytetty myös bitumin sekaan sekoitettavaa hajunneutralointikemikaalia 10.6.2020 alkaen.

Naapuruussuhdelain mukaan rasituksen kohtuuttomuutta arvioidaan rasituksen syntymisen ajankohdan perusteella. Muistutuksissa ja valituksissa rasituksen on esitetty syntyneen vuosina 2019 ja 2020, ja asutus on tullut alueelle ennen rasituksen syntymistä, joten niin sanottu aikaprioriteetti on asutuksen eduksi.

Muistuttajien ja luvan saajan käsitykset hajun häiritsevyyden voimakkuudesta poikkeavat huomattavasti toisistaan. Verrattaessa asfalttiasema-asetuksen vähimmäisetäisyyttä, mittaustuloksia, sekä hajumallin johtopäätelmiä muistutuksiin sekä vuoden 2020 kevätkesän valituksiin on havaittavissa selvä ristiriita. Muistutuksia ja valituksia on toimitettu lupaviranomaiselle nykyisen toiminnan aiheuttamasta voimakkaasta hajusta asuinkiinteistöiltä jopa noin 1 000 metrin etäisyydeltä, vaikka mallin perusteella melko voimakasta hajua ei pitäisi näin kaukana esiintyä. Hajuhaitat naapurustolle ovat ilmeisiä siitä huolimatta, että lähimmät asuinkiinteistöt sijaitsevat yli kuusi kertaa kauempana kuin asfalttiasema-asetuksessa on määrätty minimietäisyydeksi asutuksen ja asfalttiaseman välillä.

Lupamääräyksessä 18 b esitettyjä raja-arvoja noudattamalla luvan saajan voidaan katsoa noudattavan ympäristönsuojelulakia ja hajupäästöt pysyvät kohtuullisella tasolla. Koska asfalttiasema-asetuksessa ei ole asetettu

hajupitoisuuden raja-arvoja, on lupaviranomainen käyttänyt hajumallinnuksessa esitettyjä hollantilaisia hajupitoisuusarvoja raja-arvoina.

Hajupäästöistä vuoden 2020 kevätkesällä tehdyn hajumallinnuksen mukaan lupamuutoksen mukaisesta asfaltin valmistuksesta syntyvä haju pysyisi 730–1 100 metrin etäisyydellä lähimmillä asuinkiinteistöillä 97 %:sti aseman käyttötunneista alle hajukynnyksen ($1 \text{ OU}_E/\text{m}^3$, jonka 50 % haistaa). Selvää tai voimakasta hajua (yli $3 \text{ OU}_E/\text{m}^3$) esiintyisi lähimmillä asuinkiinteistöillä alle 3 % aseman tuotantoajasta.

Korkeimmillaan pitoisuudet olisivat lähimmillä asuinkiinteistöillä $4.6\text{--}7.5 \text{ OU}_E/\text{m}^3$, mikä voi aiheuttaa hajuvalituksia. Tällaista melko voimakasta hajua (yli $5 \text{ OU}_E/\text{m}^3$) esiintyisi alle 0,1 % aseman tuotantoajasta. Käytännössä lähimmillä asuinkiinteistöillä melko voimakasta hajua esiintyisi joitakin tunteja vuodessa.

Lahden kiinteän asfalttiaseman piipun hajupäästömittausten tutkimusraporttien mukaan savukaasun hajukomponenttien tulokset ovat olleet alhaiset, mutta vuonna 2020 tehdyn analyysin perusteella hajupitoisuus oli korkea. Lupamääräyksen 18 a mukaisen toiminnan hajuparametrien tarkkailun lisääminen ja sallitun savupäästön hiukkaspitoisuuden alentaminen ovat tarpeen hajuhaittojen vähentämiseksi.

Hajumallin tuloksia ja hajupäästömittauksia voidaan pitää luotettavina ja ne antavat hyvän pohjan tehdä toiminnanharjoittajalle myönteinen lupapäätös. Mittausten ja hajumallin edustavuutta hajun todellisena kuvaajana on pidettävä mittausten rajallisen määrän ja mallin epävarmuustekijöiden takia kuitenkin epävarmana. Siksi mallin johtopäätelmien paikkansapitävyys on todennettava käytännössä. Tästä syystä toiminnanharjoittajan on tehtävä hajuhavaintojen ilmoitusjärjestelmä (määräys 18 c) toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen tai sen vaaran selvittämiseksi.

Ilmoitusjärjestelmän tietojen perusteella sekä lupaviranomainen, toiminnanharjoittaja että lähinaapurusto voivat arvioida, aiheuttavatko hajupäästöt kohtuutonta ympäristörasitusta, terveyshaittaa tai merkittävää viihtyvyyshaittaa. Järjestelmän tietojen perusteella luvan saaja pystyy myös parantamaan toimintaansa ja lupaviranomainen voi tarkistaa tarvittaessa lupamääräyksiä.

Päätöksessä lähdetään siitä lähtökohdasta, että asfaltin valmistuksessa on käytettävä sellaisia raaka-aineita ja hajun vähentämistekniikoita, joilla hajupäästöt voidaan pitää ympäristönsuojelulain mukaisina. Määräyksillä varmistetaan, etteivät haitankärsijät joudu kärsimään kohtuuttomasta hajuhaitasta ja mahdollisesta terveyshaitasta. Määrättäessä raja-arvoista on huomioitu myös se, että lähiasukkaat ovat jo herkistyneet vuosien 2019 ja 2020 hajupäästöistä. Koska hajumallinnuksen mukaan toiminnan hajupäästöt on mahdollista pitää alle raja-arvojen, ei hajupitoisuusraja-arvojen määrääminen ole kohtuutonta.

Asfalttiaseman on ennen Peab Industri Oy:tä omistanut YIT Suomi Oy, YIT Infra Oy ja Lemminkäinen Infra Oy. Lemminkäinen Infra Oy:n 13.6.2017 teettämä melumittaus ja -mallinnus osoittavat, että toiminnan meluarvot alittavat asfalttiasema-asetuksen 9 §:n mukaiset melutasot.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

1. *Milla Varunki asiakumppaneineen* on vaatinut, että rakennus- ja ympäristölupalautakunnan päätös kumotaan.

Päätös on virheellinen ja lainvastainen, koska päätöksessä ei ole otettu huomioon asukkaiden kokemia kohtuuttomia asumisviihtyvyy- ja terveyshaittoja, joita asfalttiasema on aiheuttanut jo aiemmalla toimintakapasiteetillaan. Naapuruussuhdelain mukaan rasituksen kohtuuttomuutta arvioidaan rasituksen syntymisen ajankohdan perusteella. Rasitus on syntynyt vuosina 2019–2020, ja asutus on tullut alueelle ennen rasituksen syntymistä, joten aikaprioriteetti on asutuksen eduksi.

Lahden kaupungin ympäristövalvontaviranomainen on ollut tietoinen asukkaiden ilmoittamista terveyteen ja asumisviihtyvyyteen kohdistuneista haitoista jo vuodesta 2019 lähtien, kuten asukkaiden ympäristövalvontaan menneistä valituksista ja yhteydenotoista selviää. Valituksenalainen päätös on ehdollistettu siten, että Peab Industri Oy ottaisi vuoden 2021 kesänä käyttöön hajunpoistomenetelmiä, jotka asukkaiden tutkimusten mukaan eivät todistettavasti toimi. Peab Industri Oy:n Hämeenlinnan asfalttiasemalla uudet teknologiat ovat olleet käytössä vuonna 2020, eivätkä valitukset ole asukkaiden mukaan loppuneet. Uuden käyttöönotetun hajunpoistoteknologian eli savukaasupesurin toimimattomuus on jo todennettu Hämeenlinnassa, mutta myös Karistossa vuoden 2020 kesänä käyttöönoton jälkeen on tullut asfaltinkärystä valituksia. Lisäksi Hämeenlinnassa on toiminnassa jo myös bitumihöyryjen talteenotto.

Valituksen kohteena olevassa päätöksessä ehdotetaan jo olemassa olevien hajuhaittojen korjaamista uuden ilmoitusjärjestelmän perusteella, joka otetaan käyttöön ensi vuonna 2021. Järjestelmän tietojen perusteella luvan saajan oletetaan pystyvän parantamaan toimintaansa hajupäästöjen osalta päätöksessä ilmoitetuin keinoin, jotka ovat savukaasupesuri, bitumihöyryjen talteenottolaitteisto (huuvat) sekä aktiivihiililaitteisto.

Uudesta ilmoitusjärjestelmästä ei ole mahdollisesti hyötyä, sillä on todennettavissa, että Lahdessa tulevaisuudessa käyttöön otettavat hajunpoistojärjestelmät eivät ole toimineet muun muassa Peab Industri Oy:n Hämeenlinnan toimipisteessä siellä asuvien asukkaiden mukaan. Asukkaat ovat valittaneet asiasta pari vuotta, mutta valvonta ei ole toiminut. Siksi asukkaat joutuvat ennakoimaan mahdollisia tulevia hajuhaittoja, sekä tarkastelemaan mahdollisesti tulevan raportointijärjestelmän toimivuutta jo nyt. Kohtuuton rasite asukkaille ei voi jatkua, ja lisäkapasiteetin myöntäminen on olennaisessa ristiriidassa tämän asian kanssa.

Päätöksessä todetaan selkeästi eri tahojen toimesta, että hajuhaitat naapurustolle ovat ilmeisiä. Peab Industri Oy:n vastineessa taas mainitaan, että lähialueiden asukkaiden viranomaisille tekemissä yhteydenotoissa on kyse subjektiivisesta kokemuksesta, joka ei perustu tutkimus- tai mittaustietoon, eikä kokemuksen totuusperää ole lääketieteellisesti todennettu. Kariston asukkaat ovat valmiita hankkimaan lääkärintodistuksia Peab Industri Oy:lle. Kariston asukkaiden kokemuksen todennettavuutta epäillään mittaustiedoilla, jotka nimenomaan Peab Industri Oy on velvollinen tekemään. Peab Industri Oy:tä ehdotetaan mahdollisesti käyttämään myös muita päästötutkimusyhtiöitä kuin yhtiön käyttämä Enwin Oy, mikäli yhtiö ei koe saaneensa tarpeeksi todennettavia tutkimustuloksia ympäristövaikutuksista.

Kariston asukkaat ovat kärsineet Peab Industri Oy:n asfalttiaseman toiminnasta viimeisten 2 vuoden aikana kohtuuttomia asumisviihtyvyy- ja terveyshaittoja. Terveystieteellisen lain 1 §:ään sekä naapuruussuhdelain 17 §:ään vedoten asfalttiasema ei saa aiheuttaa terveyshaittaa lähialueen asukkaille eikä kohtuutonta rasitusta. Asunnoissa ei saa myöskään esiintyä hajua siten, että siitä voi aiheutua terveyshaittaa.

Asukkaat eivät voi tehtaan ollessa toiminnassa välttämättä oleilla omilla pihoihillaan kitkerän, pistävän hajun vuoksi. Haju on aiheuttanut kohtuutonta haittaa asukkaiden terveydelle, kuten Lahden kaupungin ympäristövalvonnalle lähetetyistä valituksista on selvinnyt. Asukkaat lähettivät ensimmäiset valitukset ympäristövalvojille jo vuonna 2019. Asuinalueella kaikki talot on varustettu koneellisella ilmanvaihdolla, joka pitää sulkea taloista tehtaan ollessa toiminnassa. Muuten talojen koneellinen ilmanvaihto työntää hajut sisälle. Vaikka ilmanvaihtojärjestelmät taloissa laitetaan pois päältä, pääsee voimakas käry silti lähiasuntoihin sisälle. Tästä on erityistä ja kohtuutonta terveyshaittaa päivisin, mutta myös öisin, kun asukkaat joutuvat heräämään keskellä yötä laittamaan asuntojensa ilmanvaihdon pois päältä. Tämä ei kuitenkaan poista hajua asuntojen sisältä. Osalla asukkaista taloon jää jopa useita päiviä kestävä haju, joka imeytyy vaatteisiin sekä muihin kodin tekstiileihin. Lisäksi koneellisen ilmanvaihdon pois päältä laittaminen rasittaa talohygieenisesti omakotitaloja.

Asuinalueen lapset ovat valittaneet aikuisten lisäksi oireista, joita on ilmennyt asfalttitehtaan ollessa toiminnassa. Asuinalueen vanhemmat ovat huolissaan myös lasten oireiluista. Kohtuuttomia terveyshaittoja, joita lapset sekä aikuiset ovat kokeneet, ovat päänsärky, migreeni, pahoinvointisuus, astman pahentuminen sekä unettomuus öisten päästöjen vuoksi.

Asfalttiasema-asetus on säädetty ympäristönsuojelulain nojalla, joten asfalttia on valmistettava siten, ettei 150 metrin päässä asemasta voi aiheutua ympäristölle terveyshaittaa, merkittävää viihtyvyyshaittaa tai kohtuutonta rasitusta. Nämä haitat ovat olleet todennettavissa Karistossa, mikä selviää asukkaiden valituksista, jotka Lahden kaupungin ympäristövalvonnalla on hallussa. Muistutuksia ja valituksia on toimitettu lupaviranomaiselle nykyisen toiminnan aiheuttamasta voimakkaasta hajusta asuinkiinteistöiltä jopa 1 000 metrin etäisyydeltä, vaikka Peab Industri Oy:n Enwin Oy:llä teettämän hajumallinnuksen perusteella hajua ei pitäisi näin kaukana esiintyä.

Lisäksi on kyseenalaistettava Peab Industri Oy:n käyttämät ja tässä tapauksessa Lahden kaupungin ympäristövalvonnan hyväksymät puutteelliset hajumittausmenetelmät ja muut haittavaikutusten arviointimenetelmät. Haittoja ei ole mitattu sieltä missä niitä esiintyy eli asukasalueelta.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA) tulee soveltaa asiaan ja kumota päätös ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 3 §:n 2 ja 3 momentin mukaisesti. Laki sisältää muun muassa viranomaisen yleisen velvollisuuden selvittää ja arvioida ympäristövaikutukset. Päätöksessä ympäristövaikutuksia ei ole arvioitu kuin olettamalla. Hajumittaukset on jätetty asfalttiaseman ympäristöstä tekemättä kokonaan. Asukkaiden kokemukset on jätetty toisarvoisiksi ja käytännössä mitätöity.

Viranomaisen ei ole tutkinut ympäristöluvan myöntämisen edellytyksiä vuosien 2019 ja 2020 haittojen jälkeen niille vaadittavalla tavalla. Asukkaiden vaikutusmahdollisuudet omaan asuinympäristöönsä on tehty hankalaksi, mikä ei ole ympäristönsuojelulain tarkoitus.

Peab Industri Oy:lle on myönnetty ympäristölupa aiemmin, koska asema toimii pohjavesialueella, ennen kuin lähistöä häiritsevät hajut alkoivat. Lahden kaupungin ympäristövalvonnan tehtävä tulee olemaan myös Peab Industri Oy:n ympäristöluvan tarkastaminen ja mahdollinen eväminen sekä toimintakielto, sillä ongelmat tehtaan päästöjen kanssa alkoivat kauan ympäristöluvan myöntämisen jälkeen.

Päätöksessä hajupitoisuutta, esiintyvyyttä sekä näiden yhdessä aiheuttamaa viihtyvyyshaittaa verrattiin ulkomaisiin ohje- ja raja-arvoihin, koska Suomessa ei ole annettu ilmanlaadun ohje- tai raja-arvoja hajun viihtyvyyshaitalle. Päätöksessä on käytetty jostain syystä nimenomaan hollantilaisia hajupitoisuusarvoja raja-arvoina. Vaikka Suomessa ei ole annettu Peab Industri Oy:n mukaan ilmanlaadun ohje- tai raja-arvoja, on Suomessa muita lakeja, jotka puoltavat ihmisten oikeutta terveelliseen asuinympäristöön.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä 3453/2015 veloitetaan asfalttiyritys mittaamaan hajuja ympäristöstään. Kariston tapauksessa mittaamiset ympäristöstä on ohitettu. Asukaskyselylappuja Peab Industri Oy lähetti asukkaille täytettäväksi, mutta kyseenalaisti asukkaiden valitukset, joista kohtuuttomat hajuhaitat ilmenivät. Asukaskysely ei ole hajunmittaamista ympäristöstä.

Lahden kaupungin rakennus- ja ympäristölupalautakunnalle on viralliseen käsittelyyn kirjattuna 21 muistutusta, joista kaikki vastustivat tuotantomäärän kasvattamista ja pääosa lisäksi vaati koko toiminnan lakkauttamista vedoten kohtuuttomiin haju- ja terveyshaittoihin. Lisäksi aiemmin oli kerätty nimilista satojen (288) lähiasukkaiden vastustuksena ympäristölupalta. Kysyttäessä asiasta ympäristövalvonnalta, kerrottiin ettei listan yhteystietoja ollut kirjattu ja ne ovat vain yhtenä muistutuksen sisältönä (muistutus numero 17).

Asukkaiden velvollisuus ei ole selvittää käyttäkö Peab Industri Oy kierrätysasfalttia, ja mikä osuus milläkin käyttömateriaalilla on hajupäästöihin.

Kuitenkin asukkaat ovat selvittäneet, että asemalla nyt käytettyä kierrätysasfalttia, eli vanhaa asfalttia kuorittuna uudelleenhyödynnettynä, on mahdollisesti hyödynnetty asfaltinvalmistuksessa jo kymmeniä vuosia. Kierrätetyn asfaltin hyödyntäminen asfaltinvalmistuksessa lisää ilmapäästöjä verrattuna asfaltin valmistukseen neitseellisestä kiviaineksesta ja bitumista. Mikäli kierrätysasfaltin määrä on kasvanut olennaisesti aiemmista vuosista, on asiaa tarkasteltava uudesta näkökulmasta asuinalueilla. Asfaltin valmistus aiheuttaa PAH- ja TVOC-päästöjä, joita kierrätysasfaltin käyttäminen lisää entisestään. PAH-yhdisteet voivat ärsyttää ihoa, silmiä ja hengitysteitä. Samanaikainen UV-säteilylle altistuminen voi pahentaa iho-oireita. Kierrätysmetodi on edistyksestä, mutta asfalttitehtaiden tulee ottaa ekologiset uudistukset huomioon siten, että asfalttiasemat siirretään paikkoihin, joissa toiminnasta ei aiheudu terveyshaittoja asukkaille.

Lahden aseman hajumallinnuksen näytteenoton aikana 20.5.2020 aseman tuotannosta oli kierrätysmassan osuus 50 %. Tämä vaatii ympäristövalvojalta valvotuneisuutta uusien materiaalien käyttöönoton vuoksi. Siksi tilanne on muuttunut aiemmista vuosista, jolloin asfalttiasema ei aiheuttanut kohtuutonta haittaa asukkaille.

Jotkut PAH-yhdisteet altistavat syöväälle. Heikon haihtuvuutensa vuoksi useat PAH-yhdisteet esiintyvät ilmassa pölyihin ja muihin ilman hiukkasiin sitoutuneina. Tuotantomäärien kasvaessa voidaan olettaa hajuhaitan lisääntyvän entisestään merkittävästi, ja kierrätysasfaltin käytössä erityisesti.

Peab Industri Oy:n mukaan vuoden 2020 toukokuussa hajupäiväkirjojen vähäisen palautusprosentin perusteella hajuhaittaa on ilmoitettu vähemmän kuin aiempina vuosina. Asukkaat ilmoittavat hajuhaitat ensisijaisesti valvovalle taholle eli ympäristövalvontaan. Lisäksi asukkaat toimittivat jo edellisenä vuonna YIT:lle samanlaisen kyselyn, joka ei johtanut mihinkään toimenpiteisiin.

2. *Peab Industri Oy* (jäljempänä myös yhtiö) on vaatinut, että rakennus- ja ympäristölupalautakunnan päätöksen lupamääräykset 18 b–d kumotaan ja lupamääräys 18 a muutetaan kuulumaan seuraavasti:

”18 a. Asfalttiaseman poistokaasujen hiukkas- ja NO_x- ja VOC-pitoisuudet on mitattava joka kolmas vuosi aseman toimiessa normaalisti. Mittaukset on suoritettava sekä tavanomaista että uusioasfalttia valmistettaessa.”

Lisäksi yhtiö on vaatinut, että päätöksen täytäntöönpano kielletään muutoksenhaun ajaksi lupamääräysten 18 a–d osalta.

Valituksen vaatimuksia on perusteltu muun muassa sillä, että Peab Industri Oy:n Lahden asfalttiasema on toiminut nykyisellä paikallaan yli 30 vuotta, ja sen sijainti on huomioitu lähialueen maankäytön suunnittelussa jo pitkään. Toiminta on voimassa olevan kaavoituksen mukaista ja sijoittuu teollisuuskäyttöön osoitetulle alueelle.

Koska asfalttiasema-asetuksen tarkoituksena on standardisoida asemien ympäristövaatimuksia ja vähentää niiden luvitukseen liittyvää hallintotaakkaa, on asetuksessa säädettyä 150 metrin suojaetäisyyttä häiriintyvistä kohteista pidettävä lähtökohtaisesti riittävänä ympäristönsuojelulaissa kielletyn terveyshaitan ja kohtuuttoman rasituksen ehkäisemiseksi. Peab Industri Oy:n asfalttiaseman piipusta katsottuna lähin asutus sijaitsee valtatie 12:n toisella puolella koillisessa noin 500–550 metrin etäisyydellä. Lahden asfalttiaseman etäisyys lähimpään asutukseen on yli kolminkertainen asetuksessa määrättyyn ehdottomaan suojaetäisyyteen nähden.

Asfalttiasemalta voidaan ympäristöluvassa edellyttää asfalttiasema-asetusta tiukempia ympäristönsuojeluvaatimuksia, jos nämä ovat tarpeen luvan myöntämisedellytysten täyttymiseksi. Valituksenalaiset, asfalttiasema-asetuksen määräyksiä tiukemmat velvoitteet ovat perusteettomia, sillä yhtiö on lupamenettelyn aikana laatimillaan selvityksillä ja mittauksilla osoittanut, ettei toiminnasta aiheudu kohtuutonta hajuhaittaa tai terveyshaittaa.

Peab Industri Oy on ympäristölupamenettelyn aikana teettänyt selvitykset Kierrätysasfaltin hajupäästön karakterisointi (7.1.2020) ja Lahden asfalttiaseman hajumallinnus (16.6.2020). Vuoden 2019 syksyllä toteutetussa selvityksessä asfalttiaseman piipun savukaasusta kerättiin ja analysoitiin bitumihuurut, haihtuvat orgaaniset hiilivedyt (VOC-yhdisteet), hiukkasiin sitoutuneet ja kaasumaiset PAH-yhdisteet sekä hajurikkiyhdisteet. Lahden asfalttiaseman mallinnuksessa arvioitiin hajupitoisuutta ja hajun esiintyvyyksiä sekä näiden yhdessä aiheuttamaa viihtyvyyshaittaa. Haitan suuruutta verrattiin referenssinä ulkomaisiin ohje- ja raja-arvoihin sekä Suomessa tehtyyn selvitykseen.

Terveyshaittaa asfalttiasematoiminnassa arvioidaan pääasiassa aseman työntekijöille aiheutuvien vaikutusten kautta. Asfalttiaseman toiminnan päästöt ovat muihin ympäristöluvanvaraisiin laitoksiin nähden melko vähäisiä laitosalueen ulkopuolella. Peab Industri Oy selvittää Lahden asfalttiaseman vaikutuksia asemalla työskentelevien henkilöiden terveyteen säännöllisesti terveystarkastuksin, työpaikkaselvityksin sekä vastaanottokäyntien yhteydessä. Asfalttiasemien henkilöstölle tehdään terveystarkastukset vähintään kolmen vuoden välein, minkä lisäksi henkilökunnalle tarjotaan säännöllisesti pistokoeluonteisesti mahdollisuutta osallistua laboratoriotutkimuksiin PAH-yhdisteiden toteamiseksi elimistöstä. Viimeisin tutkimus on tehty asfalttiasemien työntekijöille vuoden 2020 syksyllä. Mittauksissa ei ole todettu altistumista PAH-aineille asfalttiaseman työntekijöillä. Tarkastuksissa ei ole noussut esiin asfaltin valmistuksen aiheuttamia terveysvaikutuksia, eikä henkilöstö myöskään ole itse tuonut tarkastuksissa tai selvityksissä esille erityisiä hajuun liittyviä huolia. Mikäli Lahden aseman toiminnasta aiheutuisi terveyshaittaa, olisi todennäköistä, että se ilmenisi ensimmäisenä asemalla työskentelevässä henkilöstössä eikä satojen metrien päässä asemasta asuvilla henkilöillä.

VOC-yhdisteiden mittauksia suoritetaan osana Lahden alueen yhteistarkkailua. Vuonna 2020 3.1.–14.8. bentseenipitoisuudet olivat kahden viikon jaksoissa tehtävien indikaatiivisten mittausten perusteella alle alemman

arviointikynnyksen tason kaikissa tutkituissa mittauspisteissä. Myöskään Aurinkorinteenkadun mittauspisteessä ei havaittu muista Lahdessa ja Hollolassa samaan aikaan samalla menetelmällä mitatuista VOC-yhdisteiden pitoisuuksista poikkeavia tuloksia.

Laadittujen selvitysten lisäksi yhtiö on pyrkinyt selvittämään lähialueiden asukkaiden yhteydenottojen syyt ja paikkansapitävyyden. Lahden aseman henkilökunta on vuoden 2020 aikana käynyt useita kertoja Kariston asuinalueella tutkimassa hajuhaittaa saatujen ilmoitusten perusteella, mutta hajuhaitan on todettu olleen lyhytaikainen ja paikallinen, eikä sitä ole ehditty havainnoida. Kaikilta osin lähialueen asukkaiden raportoimat häiritsevät hajupäästöt eivät ole korreloineet Lahden asfalttiaseman käyntiaikojen kanssa, eivätkä lähialueiden asukkaat ole siten aina välttämättä perillä siitä, mikä on heidän havaitsemiensa hajupäästöjen tosiasiallinen lähde.

Hajuhaittailmoituksia saatiin vuoden 2020 kaudella yhteensä 90 sähköpostin ja hajupäiväkirjojen kautta. Näistä ilmoituksista lähes 30 ei täsmää Peab Industri Oy:n aseman toiminta-aikoihin, eli havaittu haitta ei voi olla Lahden asfalttiaseman aiheuttamaa. Hajuhaitta ei voi alkaa ennen kuin asfaltin valmistus alkaa ja asemasta johtuvaa haittaa ei voi ilmetä, ellei asemalla ole toimintaa. Heinäkuun alussa aseman lähellä oli moottoritien päällystystyömaa, ja tämä on voinut aiheuttaa asfaltin hajua myös Kariston asuinalueelle. Lisäksi osalle lähialueen asukkaista Lahden asfalttiasemasta parin kilometrin etäisyydellä sijaitseva toisen toiminnanharjoittajan asfalttiasema sijaitsee samalla etäisyydellä kuin Peab Industri Oy:n asema, ja haju voi levitä lähialueille tältä toiselta asemalta.

Aseman päästöt ja ympäristövaikutukset eivät lisäänty samassa suhteessa nykyisen toiminnan kanssa johtuen siitä, että päästöt ovat suuremmat aseman käynnistysvaiheessa. Tuotannon kasvamisen myötä asfalttiaseman käynnistyksistä johtuvat päästöt vähenisivät, kun asema käynnistettäisiin vain kerran aamuisin sen sijaan, että työpäivän aikana on tuntien taukoja ja asema käynnistetään monta kertaa päivässä.

Peab Industri Oy:n Lahden asfalttiasema täyttää asfalttiasema-asetuksen ilma- ja hajupäästöihin liittyvät vaatimukset. Toimialaa koskien ei ole olemassa Euroopan unionin referenssiasiakirjaa eikä parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) päästötasoja asfalttiasemien hajupäästöille ole siten esitetty. Asfalttialan organisaatio EAPA (European Asphalt Pavement Association) on kuitenkin julkaissut vuonna 2007 asfalttialan BAT-tekniikoita koskevan julkaisun (Environmental Guidelines on Best Available Techniques (BAT) for the Production of Asphalt Paving Mixes, June 2007 EAPA). Julkaisussa esitettyjä hajunhallintatoimenpiteitä on toteutettu myös Lahden asfalttiasemalla: hiukkassuodattimet, hajunpoistokemikaalin syöttö piippuun, asfalttikuormien peittäminen, pääosin katettu massarata, suljettu siilorakenne, erillinen kierrätysasfaltin kuumennusrumpu sekä kierrätysrummun kaasujen johtaminen massarummun ja hiukkas- ja hajunpoiston kautta piippuun. Myös bitumisäiliöiden täytönaikaiset höngät on Lahdessa johdettu maanpintatasolle erilliseen kaasukäsittely-yksikköön. Lahden asfalttiasema edustaa EAPA:n julkaisussa kuvattua parasta käyttökelpoista tekniikkaa asfaltin valmistuksen saralla.

Lisäksi Lahden asfalttiasemalla on viime vuosina otettu käyttöön useita ympäristönsuojelutekniikoita, jotka eivät vielä ole yleisesti toimialalla käytössä, ja jotka edustavat siten BAT-tekniikkaa parempaa ympäristönsuojelun tasoa. Esimerkiksi savukaasupäästöjen hajuhaittojen minimoimiseksi asfalttiasemalla on 11.5.2020 otettu käyttöön savukaasupesuri, joka edustaa hajunhallintaan kehitettyä uutta tekniikkaa. Lisäksi asemalla on käytetty 10.6.2020 alkaen bitumin sekaan sekoitettavaa hajunneutralointikemikaalia. Savukaasupesurin asennuksen jälkeen suoritettujen mittausten perusteella päästöt ovat vähentyneet. Hajuhaittaa on myös tarkkailtu aseman välittömässä läheisyydessä, ja asfalttiaseman henkilökunnan arvion mukaan käyttöönotetuilla menetelmillä on ollut selvästi vaikutusta hajupäästöihin. Viimeisimpänä Peab Industri Oy on tilannut Lahden aseman lastausalueen ympärille suunnitellut huuvat, joiden on tarkoitus kerätä lastaustilanteessa syntyvät ilmapäästöt.

Lahden kaupungin teknisen ja ympäristötoimialan maankäyttö on jo Lahden asfalttiaseman voimassa olevaa ympäristölupaa koskevassa lupamenettelyssä 30.5.2013 antamassaan lausunnossa todennut, että asfalttiasemalta on levinnyt asuinalueelle hajuhaittaa. Kyse ei siten ole valituksenalaisessa päätöksessä väitetyllä tavalla uudesta, vasta vuosina 2018–2019 alkaneesta ilmiöstä, vaan asfalttiasemalta on aiheutunut lähiympäristöön ajoittaisia hajupäästöjä aina toiminnan käynnistymisestä 1980-luvulta lähtien.

Lahden asfalttiasema on toiminut nykyisjainnissaan 1980-luvulta lähtien, kun taas Kariston asuinalueen rakentaminen on aloitettu vasta vuonna 2004. Aikaprioriteettiperiaatteelle tuleekin antaa lupaharkinnassa merkitystä siinä suhteessa, että alueella pitkään harjoitetun toiminnan toimintaedellytykset tulee turvata ja naapureiden voidaan olettaa asfalttiaseman ja teollisuusalueen läheisyyteen hakeutuessaan sietävän jonkin verran olemassa olevasta toiminnasta aiheutuvia vaikutuksia.

Lupamääräyksen 18 a tarkkailuvelvoite tulee muuttua vastaamaan Lahden asfalttiaseman nykyistä tarkkailuvelvoitetta. Asfalttiaseman päästöissä ei tapahdu merkittäviä heilahteluita, mistä kertoo se, että asfalttiasema-asetuksessa lainsäätäjä on katsonut riittäväksi mittaustiheydeksi joka kolmannen vuoden. Tähän sääntelyyn nähden valituksenalaisessa lupamääräyksessä vaadittu mittaustiheys on huomattava tiukennus asfalttiasema-asetukseen ja aseman nykyiseen ympäristölupaan verrattuna. Ottaen huomioon, että Lahden asfalttiasema täyttää asfalttiasema-asetuksen ja parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimukset moninkertaisesti, eivätkä myöskään mittaustulokset ole osoittaneet muuta, perustetta nykyistä huomattavasti tiukemman tarkkailun määräämiseen Lahden asfalttiaseman ympäristöluvassa ei ole.

Peab Industri Oy vastustaa lupamääräyksessä 18 b asetettujen päästöraja-arvojen asettamista, koska asetetut päästöraja-arvot eivät ole ympäristönsuojelulain 52 §:n mukaisesti ympäristönsuojelulaissa kiellettyjen vaikutusten ehkäisemiseksi tarpeen, päästöraja-arvoja ei voida perustaa hollantilaisiin raja-arvoihin ja asetetut päästöraja-arvot asettavat

toiminnanharjoittajan epäyhdenvertaiseen asemaan hallintolain 6 §:n vastaisesti.

Yhtiö on vedonnut myös minimietäisyysvaatimuksen täyttymiseen ja siihen ettei ulkomaista lainsäädäntöä tai soft law -ohjeistusta voida siirtää suoraan suomalaiseen lupakäytäntöön, etenkin kun ei ole tietoa näiden maiden lupakäytännöstä, olosuhteista tai sitovuudesta.

Valituksenalaisessa lupamääräyksessä 18 b raja-arvon noudattaminen on kytketty aseman toiminta-aikoihin. Lahden asfalttiaseman ympäristöluvassa on annettu aseman toiminta-aikoja koskeva määräys, mutta käytännössä asfaltinvalmistustoiminta ei ole käynnissä ympärivuotisesti päivittäin aamusta iltaan tai edes toimintakauden aikana joka päivä. Jos lupamääräyksen mukaisia toiminta-aikoja on tarkoitus tarkastella esimerkiksi tuntikohtaisesti asfaltin valmistuksen näkökulmasta, asfalttiasemalla saattaa olla käynnissä muita toimintoja silloin, kun asfaltin valmistusta ei tapahdu, jolloin lupamääräyksen 18 b päästöraja-arvo ei kattaisi tätä toimintaa.

Lupamääräys 18 b ei sovellu toiminnan aktiiviseen tarkkailuun, sillä lupamääräyksen mukaisia päästöraja-arvoja ei voida seurata jatkuvatoimisesti, vaan niihin verrattavat päästöt määritetään laskennallisella mallinnuksella jälkikäteisesti kahdesti vuodessa. Näin ollen lupamääräyksen toisen kappaleen vaatimusta, jonka mukaan hajupäästöjen raja-arvojen ylittyessä hajun puhdistuslaitteiston toimivuus ja/tai muu hajupäästön tai hajuhaitan syy sekä hajuvaikutukset asfalttiaseman ympäristössä on selvitettävä viipymättä, ei ole käytännössä toteutettavissa, koska tieto lupamääräyksessä asetettujen päästöraja-arvojen noudattamisesta tulisi aina usean kuukauden viiveellä. Asetetuilla päästöraja-arvoilla ei ole siten saavutettavissa sellaista ympäristöhyötyä, jota niiden asettamisella on tavoiteltu.

Peab Industri Oy on vaatinut lupamääräyksen 18 c kumoamista ympäristönsuojelulain 52 §:n vastaisesti tarpeettomana ja suhteellisuusperiaatteen vastaisena.

Koska lupamääräykset 18 a–c vaaditaan edellä esitetyin perustein kumottavaksi ja lupamääräystä 17 noudatetaan jo nykyisin muutetussa muodossa, lupamääräys 18 d ei myöskään ole enää tarpeellinen, ja se tulee kumota.

Lupamääräysten 18 a–d täytäntöönpanon lykkäämisestä vaaditulla tavalla muutoksenhaun ajaksi ei aiheudu oikeudenmenetyksiä tai peruuttamatonta ympäristön pilaantumista. Lupamääräysten täytäntöönpanolla Peab Industri Oy menettää tosiasiallisesti muutoksenhakumahdollisuutensa ja joutuu tekemään peruuttamattomia ja yhtiön näkemyksen mukaan tarpeettomia investointeja ilman mahdollisuutta kyseenalaistaa velvoitteiden tarkoituksenmukaisuus muutoksenhakutuomioistuimessa.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on tiedottanut luvan hakijan valituksesta julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Lahden kaupungissa.

Asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, on varattu tilaisuus vastineen antamiseen luvan hakijan valituksesta. Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Lahden kaupungille, Lahden kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisille ja Lahden kaupungin maankäyttö- ja aluehankkeet -yksikölle on varattu tilaisuus lausunnon ja vastineiden antamiseen valituksista. Luvan hakijalle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen haitankärsijöiden valituksesta.

Lahden kaupungin rakennus- ja ympäristölupalautakunta on lausunnossaan esittänyt, että tehdessään asiasta myönteisen ympäristölupapäätöksen on se ottanut huomioon ympäristönsuojelulain mukaiset luvan myöntämisedellytykset, jotka on luettavissa päätöksen perusteluista. Valituksissa ei ole tullut esille uusia näkökohtia ympäristölupaharkintaan ja rakennus- ja ympäristölupalautakunnan päätöstä ei ole syytä muuttaa.

Ympäristönsuojelulain 6 §:ssä säädetty tarkoittaa sitä, että asfalttiaseman ympäristövaikutusten selvittäminen ei ole viranomaisen tehtävä, kuten asuinnaapuruston valituksessa annetaan ymmärtää, vaan toiminnanharjoittajan velvollisuus.

Toiminnanharjoittajan teettämä hajumalli antaa hyvän lähtökohdan haetun lupamuutoksen hyväksymiselle ja rakennus- ja ympäristölupalautakunta antoi siksi toiminnanharjoittajalle luvan aloittaa asfaltin valmistus ennen päätöksen lainvoimaisuutta. Pelkkä hajupäästöistä tehtävä malli ei kuitenkaan ole riittävä tapa osoittaa hajun vähäisyyttä tällaisessa tapauksessa, jossa asuinnaapurusto kokee hajupäästöt erittäin häiritseviksi ja jopa terveydelle vaaralliseksi.

Peab Industri Oy:n on ympäristönsuojelulain 7 §:n nojalla rajoitettava hajupäästönsä ympäristöön mahdollisimman vähäiseksi ja huolehdittava siitä, ettei asfaltinvalmistus aiheuta terveystahaitta tai kohtuutonta viihtyvyyshaittaa ympäristölle. Ainoa tapa päästöjen kohtuullisuuden selvittämiseen asuinnaapurustossa on selvityttää ulkopuolisen asiantuntijan avulla tehostetulla tarkkailulla hajupäästöjen syyt, laatu, määrä sekä päästöjen vähentämistavat puolueettoman objektiivisesti. Tarkkailutulosten pohjalta toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin hajupäästöjen minimoimiseksi.

Toiminnanharjoittaja on muun muassa esittänyt, että hajuhaitat voivat aiheutua asfalttijätteen käytöstä kierrätysasfaltin valmistuksessa. Myös asfalttijätteen merkitys on siksi selvitettävä. Mikäli osoittautuu, että asfalttijätteen käyttö lisää merkittävästi hajuhaittoja, on asfalttijätteen määrä asfaltinvalmistuksessa rajoitettava tasolle, jossa merkittäviä hajuhaittoja ei enää synny. Luvassa esitetyt määräykset ovat tarpeen sekä toiminnanharjoittajan että lähialueiden asukkaiden oikeusturvan varmistamiseksi.

Lausuntoon on liitetty Peab Industri Oy:n 26.2.2021 päivätty esitys lupamääräyksessä 18 c pyydetyistä reaaliaikaisesta hajun hallintajärjestelmästä ja muista toimenpiteistä. Esitys hajun hallintajärjestelmästä käsitellään ehdollisena lautakunnassa sen jälkeen, kun lupavalmisteliija on varmistanut, että esitys täyttää lupamääräyksen 18 c vaatimuksen.

Peab Industri Oy on vastineessaan Milla Varungin ja asiakumppaneiden valituksesta vaatinut valituksen hylkäämistä sekä rakennus- ja ympäristölupalautakunnan päätöksen muuttamista yhtiön valituksessaan vaatimalla tavalla.

Peab Industri Oy:n Lahden asfalttiaseman toiminnasta voi aiheutua aseman ympäristöön ajoittain hajusta johtuvaa, kyseiselle toiminnalle tavanomaista viihtyisyyshaittaa. Tässä ei kuitenkaan toiminnan sijainti ja etäisyys lähimmistä asuintaloista, toiminnan ja sen ympäristövaikutusten luonne sekä terveysvaikutuksia koskevien selvitysten tulokset huomioiden ole kyse ympäristönsuojelulain 49 §:ssä luvan myöntämisen esteeksi säädetystä terveyshaitasta.

Haitan kohtuuttomuutta arvioitaessa tulee ottaa huomioon yleinen naapuruussuhdeoikeudellinen sietämisvelvollisuus sekä aikaprioriteettiperiaate. Kohtuuttoman rasituksen arvioimista ei voida perustaa täysin alueella asuvien omaan käsitykseen tai kokemukseen asiasta, vaan luotettaviin mittauksiin ja tutkimustietoon. Tehtyjen mittausten perusteella Lahden asfalttiaseman toiminnasta aiheutuvat haitat ovat tavanomaisella tasolla. Ajoittainen hajuhaittojen aiheutuminen on tavanomaista asfalttiasematoiminnalle, eikä kyseessä myöskään lähialueiden asukkaiden pitämien hajupäiväkirjojen tulosten perusteella arvioiden ole laissa tarkoitettu kohtuuton rasitus.

Yhtiön tarkkailutuloksiin perustuvan näkemyksen mukaan kyse ei ole siitä, että Lahden asfalttiaseman hajupäästöt olisivat viime vuosina ratkaisevasti lisääntyneet.

Valituksenalaisella päätöksellä mahdollistettu Lahden aseman tuotannon lisäys ei vaikuta kierrätysasfaltin vastaanotto- tai hyödyntämismäärään asemalla, koska myönnetty kapasiteetin lisäys ei koske kierrätysasfalttia. Tällä seikalla ei kuitenkaan ole merkitystä asfalttiaseman toiminnasta aiheutuvien hajupäästöjen kannalta, koska vuoden 2020 syksynä tehtyjen mittausten perusteella kierrätysasfaltin käyttö ei vastoin yhtiön aiempaa käsitystä lisää asfaltinvalmistustoiminnasta aiheutuvia hajupäästöjä. YVA-menettely ei tule sovellettavaksi nyt kyseessä olevassa asiassa.

Lahden kaupungin ympäristöterveys on ilmoittanut, että se ei anna vastinetta asiassa.

Milla Varunki asiakumppaneineen on vastaselityksessään esittänyt muun ohella, että lisäkapasiteetin myöntämistä ei voida hyväksyä, koska Peab Industri Oy ei ole varmistanut toimillaan, että asuinympäristö saa asuinhaittoihin liittyvistä haittakokemuksista äänensä kuuluviin luotettavasti,

loogisesti ja järjestelmällisesti. Asukkaat on laitettu tilanteeseen, jossa ympäristöviranomainen velvoittaa Peab Industri Oy:n toimimaan asukkaita kuullen, mutta rakennus- ja ympäristölupalautakunta kumoaa tämän ohjeistuksen myöntämällä lisäkapasiteettia toimintaan ilman, että loogisia ja olennaisia toimenpiteitä asumisympäristön analysointiin olisi tehty.

Hallinto-oikeuden tulee ottaa kantaa siihen, onko Lahden kaupunki korvausvelvollinen muutoksenhakijoille siitä, että heitä ei ollut informoitu aiemmin todennetuista asfalttiaseman haitoista tonttia varatessa tai lunastettaessa.

Peab Industri Oy on vastaselityksenään Lahden kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan lausuntoon viitannut valitukseensa ja vastineeseensa Milla Varungin ja asiakumppaneiden valituksesta sekä esittänyt muun ohella, että koska Lahden asfalttiasema täyttää asfalttiasema-asetuksen ja parhaan käyttökelpoisen tekniikan vähimmäisvaatimukset ne selvästi ylittäen, eivätkä laaditut selvitykset tai mittaukset ole osoittaneet toiminnan aiheuttavan ympäristönsuojelulaissa kiellettyjä ympäristövaikutuksia, ei asfalttiasema-asetuksen vähimmäisvaatimuksia tiukempien lupamääräysten asettamiselle ole ympäristönsuojelullista tarvetta tai lainsäädännöllistä perustetta.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus ei tutki valitusta Joni Taarin, Linda Viljakaisen, Juho Silvennoisen, Mika Aaltosen ja Suvi-Tuulikki Aaltosen tekemänä.
2. Hallinto-oikeus Milla Varungin ja asiakumppaneiden valituksesta muuttaa lupamääräyksiä 18 a, 18 b ja 18 c sekä Peab Industri Oy:n valituksesta muuttaa lupamääräystä 18 b. Muilta osin hallinto-oikeus hylkää valitukset.

Muutetut lupamääräykset kuuluvat kokonaisuudessaan seuraavasti (muutokset kursivilla):

18 a. Asfalttiaseman poistokaasujen hiukkas-, NO_x-, VOC-, CO-, O₂- ja NH₃-pitoisuudet, bitumihuuru (*mg/m³*), TRS-yhdisteet ja PAH-yhdisteet sekä olfaktometrinen hajupitoisuus on mitattava vuosittain vähintään neljä kertaa asfalttiaseman toimintakauden aikana kahden vuoden ajan. Hajumittaukset on tehtävä puhdistuslaitteiston jälkeen ja mahdollisuuksien mukaan ennen puhdistuslaitteistoa. Hajumittaustulosten perusteella on laskettava hajupäästöjen reduktio (%), jos mittaus ennen puhdistuslaitteistoa on toteutettavissa. Mittauksista on laadittava raportti.

Määräaikaisen tarkkailun tulosten perusteella on laadittava poistokaasujen jatkotarkkailusuunnitelma, jossa on esitettävä muun muassa tarkkailutiheys ja tutkittavat parametrit sekä yhteenveto tarkkailutuloksista. Jatkotarkkailusuunnitelma on toimitettava Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle kolmen kuukauden kuluessa kahden vuoden määräaikaisen tarkkailun viimeisimmän mittauskerran tulosten valmistumisesta. Tarkkailua on jatkettava määräaikaisen tarkkailun tiheyden

ja parametrien mukaisesti siihen saakka, kunnes jatkotarkkailusuunnitelma on hyväksytty. Lupaviranomainen voi selvityksen perusteella täsmentää lupamääräystä tai täydentää lupaa ympäristönsuojelulain 90 §:n mukaisesti.

Raportin hiukkaspäästöjen ja typenoksidien päästöjen mittaustulokset esitettävä yksikössä mg/m^3 (n) kuivaa kaasua redusoituna 17 prosentin happipitoisuuteen. Päästöt on ilmoitettava, mikäli mahdollista myös tunti- ja vuosipäästöinä (kg/h, t/a). Raportissa on oltava tiedot mittausmenetelmistä ja arvio mittausten edustavuudesta.

18 b. Asfalttiaseman hajupitoisuuden *tavoitteellinen tuntikeskiarvo* on oltava pääsääntöisesti sen toiminta-ajasta 98,0 prosenttisesti alle $2 \text{OU}_E/\text{m}^3$ *hajulle häiriintyvien asuinkiinteistöjen piha-alueilla* ja aseman hajupitoisuuden *tuntikeskiarvon* tulee olla 99,99 % toiminta-ajasta *hajulle häiriintyvien asuinkiinteistöjen piha-alueilla* alle $10,0 \text{OU}_E/\text{m}^3$. Yli $10,0 \text{OU}_E/\text{m}^3$ hajupitoisuutta saa siten esiintyä *hajulle häiriintyvien asuinkiinteistöjen piha-alueilla* enintään 0,01 % asfalttiaseman toiminta-ajasta.

Asfalttiaseman toiminnan aikaista olfaktometrillä hajupitoisuutta on pystyttävä arvioimaan siten, että arvioinnissa otetaan huomioon sään vaihtelut. Jos hajupäästöjen raja-arvo ylittyy, on hajun puhdistuslaitteiston toimivuus ja/tai muu hajupäästön tai hajuhaitan syy sekä hajuvaikutukset asfalttiaseman ympäristössä selvitettävä viipymättä ja toteutettava *hajuhaittojen hallintasuunnitelmassa esitetyt toimet*.

Asfalttiaseman hajumallinnus on päivitettävä hajupäästöjä rajoittavien toimien käyttöönoton jälkeen, kuitenkin viimeistään lupamääräyksen 18 a mukaisen tarkkailun jälkeen. Mallinnuksen on perustuttava hajupäästöjen rajoittamistoimien käyttöönoton jälkeen tehtyihin kanavoidun hajupäästön mittauksiin ja hajun hajapäästölähteiden päästötietoihin. Raportissa on esitettävä mallinnustulokset karttapäiväkirjaukseen merkittynä tuntikeskiarvona tämän lupamääräyksen kappaleen 1 mukaisesti. Raportti on toimitettava ympäristölupaa valvovalle viranomaiselle kolmen kuukauden kuluessa kahden vuoden määräaikaisen tarkkailun viimeisimmän mittauskerran tulosten valmistumisesta. Muutoin hajumallinnus on päivitettävä hajupäästöjä lisäävän toiminnan muutoksen yhteydessä tai tarvittaessa.

Asfalttiasemalle on laadittava hajuhaittojen hallintasuunnitelma. Suunnitelmassa on kuvattava vähintään aseman kanavoidut ja hajahajupäästölähteet, hajupäästölähteittäin hajun rajoittamismenetelmät, poikkeavien tilanteiden hajupäästöihin varautuminen ja toimet tilanteen hoitamisesta, menettely tavoitteellisen hajupitoisuuden raja-arvon ylittyessä, omavalvontaluonteinen ja hajupäästön mittauksiin perustuva hajutarkkailu sekä havaintojen ja tarkkailutulosten kirjanpito ja raportointi. Suunnitelma on pidettävä ajantasaisena. Suunnitelma on toimitettava luvan valvontaviranomaiselle kuuden kuukauden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

18 c. Toiminnanharjoittajan on perustettava hajuhavaintojen ilmoitusjärjestelmä, kuten internetin tai puhelimen kautta toimiva järjestelmä.

Järjestelmän on oltava reaaliaikainen. Järjestelmään saapuvat ilmoitukset on viipymättä ohjattava toimintaa valvovalle henkilölle. Hajuhavainnoista on pidettävä kirjaa ja kirjanpitoon on liitettävä hajuhavaintoaikojen tuuli- ja muut säätiedot. Havainnot on esitettävä myös kartalla. Esitys reaaliaikaisesta ilmoitusjärjestelmästä selvityksineen on toimitettava lupaviranomaisen hyväksyttäväksi 31.2.2021 mennessä.

(poistettu tekstiä) Määräyksen 18 b hajuhaitan hallintasuunnitelmaan on liitettävä selvitys käytettävistä hajupäästöjen vähennystekniikoista, arviot puhdistustehoista sekä tarvittaessa selvitys bitumisäiliön hajupäästöstä (OU_E/m^3 , OU/h) eri tuotantotilanteissa. Esityksessä on huomioitava myös hajupäästöjen, kuten massaradan ja kuormauksen hajupäästöjen talteenotto ja käsittely.

Perustelut

1. Tutkimatta jättäminen

Joni Taari, Linda Viljakainen, Juho Silvennoinen, Mika Aaltonen ja Suvi-Tuulikki Aaltonen eivät ole valituksessa nimettyinä muutoksenhakijoina ja heidän allekirjoittamansa valtakirjat ovat saapuneet hallinto-oikeudelle 15.3.2021 ja 4.6.2021 eli rakennus- ja ympäristölupalautakunnan päätöksen lainmukaisen muutoksenhakuajan päättymisen jälkeen. Valitus jätetään siten mainittujen henkilöiden osalta myöhässä tehtynä tutkimatta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 81 §:n 2 momentin nojalla.

2. Pääasia

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulaki

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin mukaan ympäristönsuojelulaissa tarkoitetaan --- 2) *ympäristön pilaantumisella* sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa: a) terveyshaittaa; b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille; c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista; d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä; e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä; f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle; tai g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus; --- 4) *terveyshaitalla* ihmisessä todettavaa sairautta, muuta terveydenhäiriötä tai sellaisen tekijän tai olosuhteen esiintymistä, joka voi vähentää väestön tai yksilön elinympäristön terveellisyyttä ---.

Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta

sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (*selvilläolovelvollisuus*).

Ympäristönsuojelulain 7 §:n 1 momentin mukaan toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Jos pilaantumista ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Toiminnanharjoittajan on rajoitettava toimintansa päästöt ympäristöön ja viemäriverkostoon mahdollisimman vähäisiksi.

Ympäristönsuojelulain 14 §:n mukaan, jos toiminnasta aiheutuu tai uhkaa välittömästi aiheutua terveyshaittaa tai merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta, toiminnanharjoittajan on viipymättä ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin pilaantumisen tai sen vaaran ehkäisemiseksi tai jos pilaantumista on jo aiheutunut, sen rajoittamiseksi mahdollisimman vähäiseksi.

Ympäristönsuojelulain 15 §:n 1 momentin mukaan luvanvaraisen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan harjoittajan on ennakolta varauduttava toimiin onnettomuuksien ja muiden poikkeuksellisten tilanteiden estämiseksi ja niiden terveydelle ja ympäristölle haitallisten seurausten rajoittamiseksi.

Ympäristönsuojelulain 29 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvanvaraisen toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävään tai muuhun toiminnan olennaiseen muuttamiseen on oltava lupa.

Ympäristönsuojelulain 39 §:n 2 momentin mukaan hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on tutkittava ympäristöluvan myöntämisen edellytykset ja otettava huomioon asiassa annetut lausunnot ja tehdyt muistutukset ja mielipiteet. Lupaviranomaisen on muutoinkin otettava huomioon, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi säädetään.

Saman pykälän 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Saman pykälän 4 momentin mukaan toiminnan olennaista muuttamista koskeva lupahakemus on ratkaistava siten, että harkinta kattaa ne toiminnan osat, joihin olennainen muutos voi vaikuttaa ja ne ympäristöön kohdistuvat vaikutukset ja riskit, joita muutos voi aiheuttaa.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa: 1) terveyshaittaa; 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa; --- 5) eräistä

naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitystä ---.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset: 1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista; --- 6) muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Saman pykälän 3 momentin mukaan lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet. Päästöraja-arvoa sekä päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Lupamääräyksissä ei kuitenkaan saa velvoittaa käyttämään vain tiettyä tekniikkaa. Lisäksi on tarpeen mukaan otettava huomioon energian ja materiaalien käytön tehokkuus sekä varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen.

Ympäristönsuojelulain 54 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa voidaan määrätä, että toiminnanharjoittajan on tehtävä erityinen selvitys toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen tai sen vaaran selvittämiseksi, jos lupaharkintaa varten ei ole voitu toimittaa yksityiskohtaisia tietoja päästöistä, jätteistä tai toiminnan vaikutuksista.

Saman pykälän 2 momentin mukaan selvitys on toimitettava lupaviranomaiselle luvassa määrättyä ajankohtana. Selvityksen tekemiselle on annettava riittävä aika. Luvan muuttamisesta saadun selvityksen perusteella säädetään 90 §:ssä.

Ympäristönsuojelulain 62 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöjen ja toiminnan tarkkailusta sekä toiminnan vaikutusten ja toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta.

Saman pykälän 2 momentin mukaan tarkkailun toteuttamiseksi luvassa on määrättävä mittausmenetelmistä ja mittausten tiheydestä.

Ympäristönsuojelulain 70 §:n 1 momentin mukaan lupamääräys voi olla ympäristönsuojelulain tai jätelain nojalla annettuun valtioneuvoston asetukseen sisältyvää yksilöityä ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimusta ankarampi, jos se on tarpeen: 1) luvan myöntämisen edellytysten täyttämiseksi; 2) valtioneuvoston asetuksella säädetyn ympäristönsuojelun vaatimuksen turvaamiseksi; 3) parhaan käyttökelpoisen tekniikan noudattamiseksi.

Ympäristönsuojelulain 89 §:n 1 momentin mukaan toiminnanharjoittaja voi hakea ympäristöluvan muuttamista. Luvan muuttamista koskevaan toiminnanharjoittajan hakemukseen sovelletaan, mitä 39 §:ssä säädetään lupahakemuksesta.

Ympäristönsuojelulain 201 §:n 1 momentin mukaan muutoksenhakutuomioistuin voi valituksesta kumota luvanvaraisen toiminnan aloittamista muutoksenhausta huolimatta koskevan määräyksen tai muuttaa sitä tai muutoinkin kieltää lupapäätöksen täytäntöönpanon.

Laki eräistä naapuruussuhteista

Eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentin mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista.

Saman pykälän 2 momentin mukaan arvioitaessa rasituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, rasituksen muu tavanomaisuus, rasituksen voimakkuus ja kesto, rasituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat.

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta

Ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 8 §:n mukaan, jos toimintaa muutetaan siten, että siihen on haettava lupa ympäristönsuojelulain 29 §:n perusteella, lupahakemuksessa on oltava: 1) tieto siitä, miten muutos vaikuttaa toimintaan sekä sen ympäristövaikutuksiin; 2) 3–7 §:ssä vaadituista tiedoista ja selvityksistä vain ne, jotka koskevat toiminnan muutosta ja sen ympäristövaikutuksia.

Ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 20 §:n 1 momentin mukaan, jos toimintaa muutetaan ja siihen on haettava lupa ympäristönsuojelulain 29 §:n perusteella, lupapäätöksestä on käytävä ilmi tarpeellisin osin 14–19 §:ssä säädetyn lisäksi, miten muutos vaikuttaa toiminnan kokonaisuuteen sekä perusteltu ratkaisu siitä, miten aiemmin myönnettyä lupaa muutetaan.

Valtioneuvoston asetus asfalttiasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista

Asfalttiasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin mukaan asetusta sovelletaan ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimuksena asfalttiaseman toimintaan, johon tarvitaan ympäristönsuojelulain mukainen lupa.

Mainitun asetuksen 5 §:n mukaan asfalttiaseman melua, pölyä tai hajua aiheuttava toiminto on sijoitettava vähintään 150 metrin etäisyydelle asumiseen tai loma-asumiseen käytettävästä rakennuksesta ja sen välittömässä

läheisyydessä sijaitsevasta oleskeluun tarkoitettu piha-alueesta sekä muusta häiriölle alttiista kohteesta.

Mainitun asetuksen 6 §:n 1 momentin mukaan toiminnan aiheuttamia pöly- ja hiukkaspäästöjä ja niiden leviämistä on rajoitettava sijoittamalla päästölähteet ympäristön kannalta parhaan käytännön mukaisesti sekä käyttämällä pölynerotinlaitteistoja ja koteloiteja sekä tehostamalla palamisprosesseja tai käyttämällä muita parasta käyttökelpoista tekniikkaa edustavia pöly- ja hiukkaspäästöjä vähentäviä menetelmiä. Laitoksen suodattimien asianmukaisesta toiminnasta on huolehdittava.

Mainitun asetuksen 7 §:n 1 momentin mukaan hajun leviämisen estämiseksi hajulähteet on sijoitettava ympäristön kannalta parhaan käytännön mukaisesti. Hajun leviämistä on torjuttava koteloineilla ja katteilla tai käyttämällä muutoin hajuntorjunnan kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Saman pykälän 2 momentin mukaan asfalttimassakuormat on peitettävä välittömästi lastauksen jälkeen.

Mainitun asetuksen 18 §:n 1 momentin mukaan toiminnanharjoittajan on järjestettävä asfalttiaseman käytön, päästöjen ja ympäristövaikutusten tarkkailu.

Samana pykälän 3 momentin mukaan kiinteän asfalttiaseman poistokaasujen hiukkaspäästöjä ja typenoksidien päästöjä on mitattava rekisteröintiä seuraavana toimintavuotena ja sen jälkeen kolmen vuoden välein aseman toimiessa normaalisti. Päästöt on mitattava aina myös asfaltinvalmistuslaitteiston vaihtumista seuraavan toimintavuoden aikana. Mittausraportissa on esitettävä mittaustulokset milligrammoina normaalikuutiometrissä kuivaa kaasua redusoituna 17 prosentin happipitoisuuteen, arvio mittaustulosten edustavuudesta sekä ilmoittajan arvio tunti- ja vuosipäästöistä.

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki)

YVA-lain 3 §:n 1 momentin mukaan kyseistä lakia ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioidaan hankkeet ja niiden muutokset liitteessä 1.

Samana pykälän 2 momentin mukaan arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Samana pykälän 3 momentin mukaan päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä

vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään liitteessä 2. Hankkeen ominaisuuksista, sijainnista ja sen vaikutusten luonteesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Asiassa saatu selvitys

Peab Industri Oy on 23.4.2020 vireille panemallaan ja myöhemmin täydentämällään hakemuksella hakenut Lahden kaupungissa sijaitsevan kiinteän asfalttiasemansa ympäristöluvan muuttamista sekä oikeutta toiminnan aloittamiseen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Asema on toiminut nyky sijainnissaan 1980-luvulta lähtien. Toiminnalla on Lahden seudun ympäristölautakunnan 27.6.2013 myöntämä ja myöhemmin muutettu ympäristöluva.

Asfalttiasema sijaitsee Lahden (0439801) ja Kolavan (0439805) pohjavesialueiden välisellä vedenjakajalla. Toiminta-alueella on voimassa 6.9.1984 hyväksytty asemakaava, jossa alueella on merkintä T-5 teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue. Lahden 2025 yleiskaavassa alue on merkitty elinkeinoelämän alueeksi. Alue varataan yrityksille ja työpaikoille, jotka eivät vaaranna pohjaveden laatua ja määrää. Lähimmät asuinkiinteistöt sijaitsevat noin 500–550 metrin etäisyydellä Kariston alueella asemasta koilliseen valtatie 12:n toisella puolella. Lähimmät muut kiinteistöt sijaitsevat noin 300–400 metrin etäisyydellä laitoksesta.

Asfalttiasemalla valmistetaan päällystymassoja sekoittamalla kuumennettuun kiviainekseen bitumia ja täytejauhetta. Asemalla on käytössä kierrätysmassalle ja kiviainekselle omat kuivaus- ja kuumennusrummut. Massojen sekoitus tapahtuu sekoitussäiliössä. Kierrätysmassan päästöjen vähentämiseksi prosessissa syntyvät pakokaasut imetään erillisellä savukaasupuhaltimella kiviaineksen kuivausrumpuun, mistä savukaasut johdetaan pölysuodattimien ja hajunpoistokemikaalin syötön kautta piippuun. Hajunpoistokemikaalin syöttö on aloitettu vuoden 2020 keväällä. Laitoksen piippu on 16.6.2020 päivätyn hajumallinnuksen mukaan 24 metriä korkea. Laitoksen polttoaineena on maakaasu.

Asemalla valmistetaan asfalttia 15.4–15.12. välisenä aikana pääasiassa arkipäivisin kello 5.00–22.00 välillä. Marraskuussa ja joulukuussa valmistetaan asfalttia vain, jos talvi on lauha. Pääosa asfaltista tehdään aamupäivisin. Asfalttiasemalla valmistettava asfaltti tehdään osittain kierrätettävästä asfaltista. Kierrätysasfaltin osuus asfalttimassasta on noin 50 %.

Haettu muutos koskee asfalttiaseman asfalttimassan valmistusmäärän lisäämistä 250 000 tonniin vuodessa aiemman 150 000 tonnin sijaan. Muutoksen myötä kiviaineksen ja bitumin käyttömäärät kasvavat nykyisestä. Toiminnassa hyödynnettävän kierrätysasfaltin vastaanotto- ja hyödyntämismäärään ei muutoksella ole vaikutusta, vaan määrä pysyy aiemmassa 100 000 tonnissa vuodessa. Asema valmistaa asfalttimassat

nykyisten toiminta-aikojen rajoissa. Myös muilta osin toiminta säilyy entisellään.

Lahden asfalttiaseman alueelle on tehty myös siirrettävän asfalttiaseman rekisteröinti. Haetulla kiinteän asfalttiaseman tuotannon lisäyksellä 150 000 tonnista 250 000 tonniin vuodessa on haluttu keskittää asfalttimassan valmistus teknisesti paremmalle kiinteälle asfalttiasemalle. Siirrettävän asfalttiaseman toiminta loppui vuonna 2019.

Hakemuksen mukaan toiminnasta aiheutuu ilmapäästöjä, joilla on paikallinen ilmanlaatua heikentävä vaikutus. Haettu muutos voi nostaa toiminnan ilmapäästöjen määrää. Muutos ei kuitenkaan ole huomattava, eikä ilmapäästöistä ole arvioitu aiheutuvan merkittäviä kielteisiä vaikutuksia ympäristössä. Muutos ei vaikuta kierrätysasfaltin hyödyntämismäärään asemalla eikä siltä osin nosta ilmapäästöjen määrää. Kierrätysasfaltin hyödyntämismäärä riippuu asfaltinvalmistusmäärästä ja valmistettavista asfalttimassalaaduista. Muutoksesta ei ole arvioitu aiheutuvan vaikutuksia yleiseen viihtyisyyteen tai ihmisten terveyteen.

Savukaasupäästöjen hajuhaittojen minimoimiseksi asfalttiasemalla on 11.5.2020 otettu käyttöön savukaasupesuri. Asemalla on käytetty 10.6.2020 alkaen bitumin sekaan sekoitettavaa hajunneutralointikemikaalia. Savukaasupesurilaitteeseen on suunniteltu lisättäväksi geelilevyjä, jotka neutraloivat aiempien päästöjen lisäksi myös ammoniakkaa ja amiineja. Yhtiö on tilannut aseman lastausalueen ympärille suunnitellut huuvut, joiden on tarkoitus kerätä lastausalanteessa syntyvät ilmapäästöt. Huuvut asennetaan asfaltin lastausalueelle siilojen kohdalle, jossa ne imevät lastauksen aikana massasta nousevan höyryn. Kuuma ilma johdetaan savukaasupesuriin, josta se kulkee prosessin läpi piippuun ja poistuu savukaasujen mukana ilmaan. Huuvut valmistuvat vuoden 2020 elokuun aikana ja ne asennetaan heti kun se on mahdollista. Asemalle on suunniteltu myös aktiivihiilisuodatinta sekä dronella suoritettavaa päästömittausta.

Asfalttiasemalla on tehty päästömittauksia vuoden 2019 syksyllä samalla neljän muun asfalttiaseman kanssa ja mittaukset on uusittu vuoden 2020 keväällä savukaasupesurin käyttöönoton jälkeen (Enwin Oy 7.1.2020 ja 6.7.2020). Asfalttiaseman piipun savukaasusta mitattiin kierrätysasfaltin valmistuksessa muodostuvia hajua aiheuttavia komponentteja sekä tehtiin analyysi aseman lentotuhkasta. Savukaasusta kerättiin ja analysoitiin bitumihiuurut, haihtuvat orgaaniset hiilivedyt (VOC-yhdisteet), hiukkasiin sitoutuneet ja kaasumaiset PAH-yhdisteet sekä hajurikkisyhdisteet. Aseman savukaasun komponenttikohtaiset ja tuhka-analyysin tulokset olivat molemmissa mittauksissa alhaiset. Savukaasun olfaktometrisessä analyysissä vuonna 2020 hajupitoisuuden keskiarvo oli kuitenkin 31 000 OUE/m³. Hajua luonnehdittiin olfaktometrisessä analyysissä pakokaasumaiseksi, öljyiseksi ja pistäväksi. Savukaasupuhaltimessa oli hajupitoisuuden mittauspäivänä laakeririkko, minkä takia savukaasun/polttoilman määrää jouduttiin niin sanotusti kuristamaan. Myöskään poltto/massan lämmitys rumpu-uunissa ei ollut optimaalista, sillä muun muassa savukaasun hiilimonoksidipitoisuus oli korkea 2 325 ppm CO. Korkean CO-pitoisuuden takia NOx-pitoisuuksia ei

savukaasussa esiintynyt. Typpiyhdisteet saattoivat olla savukaasussa ammoniakkinä tai amiineinä, mikä selittäisi hajun luonnehdinnan pistäväksi.

Asfalttiaseman hajupäästöistä on tehty myös leviämismallinnus (Enwin Oy 16.6.2020). Mallinnukset tehtiin aseman maksimikäyttöajalle aseman käyttökuukausien ja työpäivien määrän mukaan 15.4.–15.12. Hajupitoisuudet laskettiin tuntikeskiarvoina ja aluejakaumakuvat esittävät hajun toiseksi korkeimpia pitoisuuksia ja 98. prosenttipistepitoisuuksia aseman käyttöaikana eri ilmansuunnissa. Suomessa ei ole selkeitä hajun ohje- tai raja-arvoja asfalttiasemille ja hajun esiintyvyydelle viihtyvyyshaitan suuruuden arvioinnissa.

Hajumallin mukaan Hollannissa hajun raja-arvomäärittely on viety pisimmälle ottaen huomioon eri toimialat, hajun pitoisuusrajat sekä hajun esiintyvyys. Verrattaessa pitoisuuksia hollantilaisiin raja-arvoihin, Lahden asfalttiaseman ympäristössä lähimmissä häiriintyvissä kohteissa kierrätysasfaltin valmistus aiheuttaisi 2–4 OU_E/m^3 hajupitoisuutta (98. prosenttipiste). Lähimpien asuintalojen kohdalla 98. prosenttipisteen pitoisuus olisi 2 OU_E/m^3 . Korkeimmillaan pitoisuudet olisivat vertailupisteissä 4.6–7.5 OU_E/m^3 . Hajupitoisuudet ovat tällöin melko voimakasta hajua, mikä voi aiheuttaa hajuvalituksia. Tämän melko voimakkaan hajun (yli 5 OU_E/m^3) esiintyvyys olisi kuitenkin alhainen asuinalueella ollen <0,1 % aseman käyttöajasta eli joitakin tunteja vuodessa. Selvää hajua (yli 3 OU_E/m^3) kulkeutuisi lähimmille asuinkiinteistöille 1 % ja muille kiinteistöille 3–4 % aseman käyttöajasta. Laimeaa, hajukynnyksen ylittävää hajua (yli 1 OU_E/m^3) esiintyisi vertailupisteissä noin 6–10 % aseman käyttöajasta.

Verrattaessa asfaltin valmistuksen hajuvaikutuksia suomalaisen hajuohjeistuksia käsittelevän julkaisun (Arnolds 1995) hajufrekvenssin alarajaan 3 % ajasta hajukynnyksen ylittävää hajua (yli 1 OU_E/m^3) esiintyisi yli 3 % käyttötunneista noin 730–1 100 metrin etäisyydellä asemasta eli ylettyen asuinalueelle. Selvää hajua (yli 3 OU_E/m^3) esiintyisi yli 3 % käyttötunneista noin 250–400 metrin etäisyydellä asemasta, mikä ei ylety asuinalueelle. Melko voimakasta hajua (yli 5 OU_E/m^3) esiintyisi yli 3 % käyttötunneista lähinnä hyvin paikallisesti asfalttiaseman lähiympäristössä, mikä ei ylety asuinalueelle.

Lahden seudun ympäristölautakunnan 18.6.2013 antaman ympäristölupapäätöksen § 49 lupamääräyksen 18 mukaan asfalttiaseman poistokaasujen hiukkas- ja NO_x - ja VOC-pitoisuudet on mitattava vuoden 2014 aikana ja sen jälkeen joka kolmas vuosi aseman toimiessa normaalisti. Mittaukset on suoritettava sekä tavanomaista että uusioasfalttia valmistettaessa.

Asfalttiaseman päästömittaukset on ehdotettu järjestettäväksi jatkossa vuosittain kaksi kertaa kauden aikana aiemman kolmen vuoden välein vaaditun mittauksen sijaan. Savukaasumittauksia on ehdotettu myös laajennettavaksi niin, että hiukkas-, NO_x - ja VOC-pitoisuuksien lisäksi mitattaisiin olfaktometrinen hajupitoisuus, bitumihuuru (mg/m^3), TRS-yhdisteet ja PAH-yhdisteet.

Oikeudellinen arviointi

Menettelylliset seikat

Valituksenalaisen päätöksen mukaan tuotantokapasiteetin muutos on käsitelty ympäristönsuojelulain 27 §:ssä mainitun liitteen 1 taulukon 2 kohdan 7 e sekä 28 §:n mukaisena asiana. Asiakirjojen mukaan nyt haettava muutos voi nostaa toiminnan ilmapäästöjen määrää. Muutos ei kuitenkaan ole huomattava, eikä ilmapäästöistä aiheudu merkittäviä kielteisiä vaikutuksia ympäristössään. Hallinto-oikeus katsoo, että asiakirjat kokonaisuutena huomioon otettuna kyse on ympäristönsuojelulain 29 §:n mukaisesta luvanvaraisen toiminnan olennaisesta muuttamisesta. Haetulla toiminnan muutoksella voi olla päästöjä lisäävä vaikutus. Hakemusasiakirjoissa on esitetty muun ohella pohjaveden tarkkailutiedot, meluselvitys ja 7.1.2020 ja 16.6.2020 päivätyt hajuselvitykset. Asiakirjat täyttävät sisällöllisesti ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 8 §:n vaatimukset. Päätöksen sisältö on saman asetuksen 20 §:n edellytysten mukainen. Menettelyvirhettä luvanvaraisuuden perusteella ei ole pidettävä asiakirjojen sisältö kokonaisuutena huomioon ottaen sellaisena, että päätös olisi kumottava ja asia olisi palautettava ympäristönsuojeluviranomaiselle uudelleen käsiteltäväksi.

Milla Varungin ja asiakumppaneiden valitus

Ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA)

Varunki asiakumppaneineen on valituksessaan vedonnut siihen, että asiassa tulee soveltaa YVA-menettelyä ja esittänyt muun ohella, että valituksenalaisessa päätöksessä ympäristövaikutuksia ei ole arvioitu kuin olettamalla ja hajumittauksia ei ole tehty asfalttiaseman ympäristöstä.

Hallinto-oikeus toteaa, että hakemuksessa ei ole kysymys YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon mukaisesta hankkeesta, eikä siihen näin ollen ole YVA-lain 3 §:n 1 momentin nojalla sovellettava YVA-menettelyä. Asiassa ei ole myöskään ollut syytä edellyttää YVA-lain 3 §:n 2 momentin mukaista tapauskohtaista YVA-menettelyä ennen asian ratkaisemista. Hankkeen ympäristövaikutukset on voitu selvittää riittävästi ympäristölupamenettelyssä. Rakennus- ja ympäristölupalautakunnan päätöstä ei siten ole syytä kumota sillä perusteella, että YVA-menettelyä ei ole suoritettu.

Luvan myöntämisen edellytykset

Asiassa on Varungin ja asiakumppaneiden valituksesta ratkaistavana kysymykset asfalttiaseman hajuvaikutuksia koskevan selvityksen riittävydestä ja luotettavuudesta sekä siitä, voiko hakemuksen mukaisesta toiminnasta aiheutua ilmapäästöjen muodossa ympäristönsuojelulaissa kiellettyä seurausta lupamääräykset huomioon ottaen ja onko rakennus- ja ympäristölupalautakunnan ympäristölupapäätös lainvastaisena kumottava. Varungin ja asiakumppaneiden vastaselityksessään esittämä Lahden kaupungin tiedottamista kiinteistöjä varattaessa tai lunastettaessa koskeva

seikka ei kuulu nyt kyseessä olevan ympäristölupa-asian yhteydessä käsiteltäväksi.

Hallinto-oikeus toteaa, että yhtiö on teettänyt asiantuntevalla konsultilla päästömittauksia ja mallinnuksen hajujen leviämisestä. Enwin Oy:n laatimat 7.1.2020 ja 6.7.2020 päivätyt päästömittausraportit sekä 16.6.2020 päivätty hajumallinnus on liitetty hakemukseen. Selvitysten perusteella on voitu arvioida toiminnan ilmapäästöjen vaikutuksia myös asuinalueella, ja selvitys on ollut hakemuksen mukaisen toiminnan muuttamisen edellytysten ja keskeisten lupamääräysten arvioimiseksi riittävä.

Hajupäästöjä toiminnasta syntyy savupiipusta, bitumisäiliöiden höngistä sekä massaradasta, varastosäiliöistä ja kuormauksesta. Valituksessa esitettyjen lähimmillään noin 500 metrin etäisyydellä asfalttiasemasta ilmenevien hajupäästöjen kannalta merkityksellinen päästölähde on ennalta arvioiden aseman savupiippu. Toiminnan muiden hajulähteiden päästöt eivät todennäköisesti leviä asuinalueelle saakka haitallista hajua aiheuttaen. Toiminnanharjoittaja on ilmoittanut käyttävänsä asfalttiasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (846/2012) mukaisesti parasta mahdollista käyttökelpoista tekniikkaa hajupäästöjen vähentämiseksi. Asfalttiaseman piippupäästöt puhdistetaan hiukkasista pussisuotimien avulla. Asfalttiaseman piippuun on asennettu myös savukaasupesuri ja ilmapäästöjen suodattamiseksi on suunniteltu aktiivihiilisuodatinta. Yhtiö on tehnyt ja suunnitellut ilmapäästöjen vähentämiseen tähtääviä toimia ja kaikkien suunniteltujen toimenpiteiden vaikutuksia ei ole vielä nähtävissä.

Muutoksenhakijoiden asuinkiinteistöt sijaitsevat lähimmillään valtatie 12:n toisella puolella noin 500 metrin etäisyydellä asfalttiaseman savupiipusta ja siten selvästi asfalttiasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (846/2012) mukaisen 150 metrin vähimmäisetäisyyden ulkopuolella. Hajupäästöjä erityisesti aiheuttavaa kierrätysasfalttia on käytetty jo pitkään, eikä sen määrä nyt käsiteltävänä olevan hakemuksen mukaisessa toiminnassa lisäännä. Aseman savukaasun komponenttien pitoisuudet olivat päästömittauksissa alhaisia, mutta savukaasun olfaktometrisessä analyysissä vuonna 2020 hajupitoisuuden keskiarvo oli suhteessa korkea ollen $31\ 000\ \text{OU}_E/\text{m}^3$.

Toiminnasta ei muutoksen jälkeenkään saa aiheutua lähimmissä häiriintyvissä kohteissa ympäristönsuojelulaissa kiellettyä terveyshaittaa, merkittävää viihtyisyys- tai virkistyshaittaa tai niiden vaaraa tai naapuruussuhdelaisissa tarkoitettua kohtuutonta räsytystä. Toiminnan päästöjä voidaan ehkäistä ympäristöluvassa annettavien lupamääräyksin. Valitus ja nyt saadut selvitykset huomioon ottaen asfalttiaseman ilmapäästöistä aiheutuu vähintään jonkin asteista haittaa lähialueen asukkaille. Asfalttiaseman työntekijöillä, jotka altistuvat työssään lähialueen asukkaita suuremmille pitoisuuksille, ei ole säännöllisissä tutkimuksissa havaittu terveyshaittoja ja yli 500 metrin etäisyydellä ilmapäästöistä voidaan katsoa aiheutuvan lähinnä viihtyisyyshaittaa asukkaille. Muutoksenhakijoiden asuinkiinteistöille aseman

lähialueen ulkopuolelle vuosista 2019 ja 2020 alkaen ulottunutta hajua voidaan pitää asukkaiden kannalta yllättävänä ja epätavallisena.

Toiminnan ilmapäästöjen mittaustuloksia on vähän, joten luotettavaa pitkäaikaisseurantaa ilmapäästöistä ei ole saatavissa. Valituksenalaisen päätöksen lupamääräyksessä 18 a määrätty tarkkailu ei ole lähialueen asukkaiden valituksen johdosta riittävä, jotta aseman ilmapäästöistä ja niiden häiritsevyydestä saataisiin kattava käsitys. Hallinto-oikeus on muuttanut ja täydentänyt määräystä ympäristönsuojelulain 6 §:n selvilläolovelvollisuuden ja saman lain 54 §:n ympäristön pilaantumisen tai sen vaaran selvittämiseksi tehtävän toiminnan päästöjen tarkkailun mukaisesti. Tarkkailtaviin parametreihin on lisätty luvan hakijan 9.9.2020 päivätyssä täydennyksessä esittämät parametrit. Asfalttiaseman poistokaasujen päästömittaus vuosittain vähintään neljä kertaa asfalttiaseman toimintakauden aikana kahden vuoden ajan antaa ennalta arvioiden riittävän kuvan toteutettujen hajupäästön rajoittamistoimien vaikutuksesta asfalttiaseman ilmapäästöihin. Tarkkailutulosten perusteella laadittava jatkotarkkailusuunnitelma varmistaa päästötarkkailun jatkamisen ympäristövaikutusten seurannan kannalta riittävänä. Tarkkailun jatkaminen määräaikaisen tarkkailun päätyttyä laadittavan uuden tarkkailupäätöksen lainvoimaisuuteen saakka on määrätty toiminnanharjoittajan selvilläolovelvollisuuden perusteella.

Hakemuksessa ei ole esitetty kaaviokuvaa aseman hajukaasujen puhdistusmenetelmistä. Hallinto-oikeus ei ole tietojen puutteellisuuden vuoksi voinut arvioida mahdollisuutta ottaa hajukaasunäytteitä ennen puhdistuslaitteistoa. Mittaukset ennen puhdistuslaitteistoa on tehtävä, jos se on mittausteknisesti järjestettävissä.

Valituksenalaisen päätöksen lupamääräyksen 18 b toisen kappaleen mukaan, jos hajupäästöjen raja-arvo ylittyy, on hajun puhdistuslaitteiston toimivuus ja/tai muu hajupäästön tai hajuhaitan syy sekä hajuvaikutukset asfalttiaseman ympäristössä selvitettävä viipymättä. Valituksenalaisessa päätöksessä ei ole määrätty menetelmää, jolla varmistetaan määräyksessä 18 b asetettujen raja-arvojen täyttyminen. Hallinto-oikeus on lisännyt määräyksen hajumallinnuksen päivittäisestä hajupäästöjä rajoittavien toimien käyttöönoton jälkeen. Hajumallinnuksen päivittyksen laatiminen on tarpeen, jotta voidaan arvioida lupamääräyksen 18 a määräaikaisen hajutarkkailun tulosten perusteella asfalttiaseman ympäristöön asetettujen hajupitoisuuden raja-arvojen saavuttaminen, ja jotta saadaan selvitettyksi, ovatko laitoksella käyttöönotetut hajupäästöjen rajoittamistoimet riittäviä eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n kohtuuttoman rasituksen estämiseksi. Mallinnus on myös tarpeen päivittää erityisesti hajupäästöihin vaikuttavien toiminnan muutosten yhteydessä.

Valituksenalaisen päätöksen lupamääräyksen 18 c toisen kappaleen hajuhaittojen hallintaan tarkoitettu suunnitelma on riittämätön. Hajuhaittojen ehkäisemisen kannalta on olennaista olla tietoinen kaikista asfalttiaseman hajun kanavoiduista ja hajupäästölähteistä sekä eri päästökohdeiden hajuhaittojen hallintamenettelyistä normaalissa ja poikkeavissa tilanteissa. Hajupitoisuuden tavoitteellisten tuntikeskiarvojen ylittyessä hajulle alttiissa

kohteessa on oltava ennalta suunniteltu menettely käyttöönotettavista hajupäästöä rajoittavista toimista. Suunnitelma on olennainen osa toiminnanharjoittajan asfalttiaseman hajuhallinnan omavalvontaa ja myös keskeinen luvan valvontaviranomaiselle asfalttiaseman toiminnan valvonnan järjestämisessä. Ajantasaisena pidettävä suunnitelma täydentää asfalttiasemalla käyttöönotettua hajuhaittojen ilmoitusjärjestelmää ja sisältää muun ohella asfalttiaseman hajuhaittojen hallinnan päästölähteiden kuvaukset, päästöjen rajoittamistoimet, poikkeavat tilanteet ja menettelyt hajuhaitan ilmaantuessa. Hajuhaittojen hallintasuunnitelmaa on muutettu ja täydennetty ympäristönsuojelulain 14 §:n ja 15 §:n mukaisesti.

Ympäristölupapäätöksen 18.6.2013 § 49 lupamääräyksen 19 mukaan bitumisäiliön hönkäkaasut on otettava talteen ja käsiteltävä haitattomaksi tarkoitukseen soveltuvalla menetelmällä. Hakemuksen mukaan bitumisäiliöissä on hönkäkaasujen talteenottolaitteisto. Valituksenalaisen päätöksen lupamääräyksen 18 c toisen kappaleen selvitystä bitumisäiliön hajupäästöstä ei ole pidettävä ensisijaisena toimenä hajupäästöjen kartoittamisessa hönkäkaasujen talteenottolaitteistolla varustetulla asfalttiasemalla. Ilman asfalttiaseman kaikkien kanavoitujen hajupäästöjen ja hajapäästöjen selvittämistä hönkäkaasujen päästöselvitys on riittämätön. Hönkäkaasujen talteenottolaitteistolla varustetun bitumisäiliön hajupäästö on selvitettävä tarvittaessa osana asfalttiaseman kokonaishajupäästökartoitusta. Määräyksen muutos ei heikennä asfalttiaseman hajupäästön seurantaa, sillä määräykseen 18 b lisättyyn hajuhaittojen hallintasuunnitelmaan sisältyy myös bitumisäiliöiden hönkäkaasujen päästöjen hallintamenettely ja tarvittaessa päästöjen tarkkailu. Hallinto-oikeus toteaa, että määräyksen kappale on osa määräyksen 18 b hajuhaittojen hallintasuunnitelmaa. Määräys on tältä osin muutettu.

Valituksenalaisessa päätöksessä, hallinto-oikeuden tekemin muutoksin, on annettu riittävät lupamääräykset sen ehkäisemiseksi, että toiminnasta ei ennalta arvioiden aiheudu muutoksenhakijoiden asuinkiinteistöillä ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua luvan myöntämisen esteenä olevaa terveyshaittaa, merkittävää viihtyisyyshaittaa tai kohtuutonta räsitystä ja valitus hylätään enemmälti.

Peab Industri Oy:n valitus

Lupamääräys 18 a

Yhtiö on vaatinut, että lupamääräyksen 18 a tarkkailuvelvoite tulee muuttaa vastaamaan Lahden asfalttiaseman nykyistä tarkkailuvelvoitetta. Valituksen mukaan asfalttiaseman päästöissä ei tapahdu merkittäviä heilahteluita ja Lahden asfalttiasema täyttää asfalttiasema-asetuksen sekä parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimukset moninkertaisesti. Perustetta nykyistä huomattavasti tiukemman tarkkailun määräämiseen ympäristöluvassa ei ole.

Hakemusasiakirjojen 9.9.2020 päivätyssä täydennyksessä ilmapäästöjen tarkkailu on esitetty tehtäväksi kahdesti toimintakauden aikana. Lisäksi yhtiö on esittänyt lisättäväksi tarkkailuun uusia parametrejä. 15.9.2020 saapuneen

täydennyksen mukaan savukaasupäästöt mitataan kerran vuodessa. Valituksenalaisen päätöksen tarkkailumääräys on asetettu luvan hakijan esittämästä poikkeavasti.

Edellä lähialueen asukkaiden valituksen johdosta esitetysti valituksenalaisen päätöksen lupamääräyksessä 18 a määrätty tarkkailu ei ole riittävä, jotta asfalttiaseman ilmapäästöistä ja niiden kestosta saataisiin kattava käsitys. Lupamääräys hallinto-oikeuden muuttamassa muodossaan on hajun leviämisen torjunnan toimivuuden varmistamiseksi tarpeen. Yhtiön vaatimus tarkkailuvelvoitteen lieventämiseksi on siten hylättävä.

Lupamääräys 18 b

Yhtiö on vaatinut lupamääräyksen 18 b kumoamista, koska asetetut päästöraja-arvot eivät ole ympäristönsuojelulain 52 §:n mukaisesti ympäristönsuojelulaissa kiellettyjen vaikutusten ehkäisemiseksi tarpeen, päästöraja-arvoja ei voida perustaa hollantilaisiin raja-arvoihin ja asetetut päästöraja-arvot asettavat toiminnanharjoittajan epäyhdenvertaiseen asemaan hallintolain 6 §:n vastaisesti.

Valituksenalaisen päätöksen lupamääräyksen 18 b perustelujen mukaan lupaviranomainen on käyttänyt hajumallinnuksessa esitettyjä hollantilaisia hajupitoisuusarvoja raja-arvoina. Hakemusasiakirjoihin liitetyn hajumallinnuksen mukaan hollantilainen asfalttiasemien hajun raja-arvoluokitus on määritetty hajun tuntipitoisuutena, joka perustuu hajun tuntikeskiarvopitoisuuksiin. Asfaltin valmistukselle on Hollannissa esitetty uusia hajuraja-arvoja niin sanotusta hyväksyttävästä hajupitoisuudesta ympäristössä ja häiriintyvissä kohteissa. Hallinto-oikeus on muuttanut määräyksen 18 b ensimmäisen ja toisen kappaleen vastaamaan valituksenalaisen päätöksen perusteluissa viitatussa hajumallinnuksessa esitettyä.

Hallinto-oikeus toteaa, että Suomessa ei ole olemassa hajulle asetettavia raja-arvoja. Lähtökohtaisesti hajua aiheuttavan toiminnan valituksenalaisen määräyksen kaltaiset ympäristön asuinalueella asetettavat hajupitoisuuden tuntikeskiarvot ovat ympäristönsuojelullisin perustein hyväksyttäviä. Hajupitoisuuden tuntikeskiarvopitoisuudet asuinalueella velvoittavat toiminnanharjoittajaa rajoittamaan toiminnan hajupäästön tasolle, jolla raja-arvot asuinalueella eivät ylity. Hollantilaisia hajupitoisuusraja-arvoja ei voida lupamääräyksen 18 b mukaisesti käyttää sitovina Suomessa etenkin, kun aseman ilmapäästöistä on vasta vähän mittaustuloksia ja koska ennen raja-arvojen asettamista on arvioitava tarkoin myös hajun häiritsevyys. Lisäksi olisi tullut arvioida raja-arvojen määrittämisen perusteiden soveltuvuus Suomen olosuhteisiin ja vertailla hollantilaista käytännettä muissa maissa käytössä oleviin vastaaviin raja-arvoihin sekä arvioida, ovatko muissa maissa käytössä olevat raja-arvot ympäristönsuojelullisin perustein hyväksyttävissä sovellettavaksi Suomessa kyseisenlaisen toiminnan hajupäästöjen rajoittamiseen. Hollantilaisia hajupitoisuusarvoja ei siten ole voitu asettaa aseman hajupitoisuuden raja-arvoina ja hallinto-oikeus yhtiön valituksen osittain hyväksyen muuttaa raja-arvot tavoitteellisiksi. Asfalttiaseman

poistokaasun hajupitoisuutta tarkkaillaan rakennus- ja ympäristölupalautakunnan asettaman lupamääräyksen 18 a mukaisesti, hallinto-oikeuden tarkkailuun tekemin muutoksin, ja tarkkailutulosten perusteella toiminnanharjoittajan on joka tapauksessa ryhdyttävä tarvittaessa toimenpiteisiin hajupäästöjen minimoimiseksi. Lupamääräystä ei ole syytä valituksen johdosta kumota. Määräyksessä tarkoitetaan toiminta-aikaa silloin, kun asfalttia valmistetaan.

Hallinto-oikeus viittaa myös yksityishenkilöiden valituksesta esittämäänsä.

Lupamääräys 18 c

Yhtiö on valituksessaan vaatinut lupamääräyksen 18 c kumoamista ympäristönsuojelulain 52 §:n vastaisesti tarpeettomana ja suhteellisuusperiaatteen vastaisena.

Hallinto-oikeus toteaa, että määräyksen ensimmäisen kappaleen osalta kyse ei ole ympäristönsuojelulain 54 §:n mukaisesta erityisestä selvityksestä. Hajuhaittojen ilmoitusjärjestelmä on osa aseman hajupäästön vaikutustarkkailun muuttamista ympäristönsuojelulain 65 §:n nojalla.

Asiassa saadun selvityksen perusteella yhtiö on toimittanut lupamääräyksen mukaisen 26.2.2020 päivätyn esityksen ja asia on ollut rakennus- ja ympäristölupalautakunnan käsiteltävänä. Lausuminen valituksesta kyseistä lupamääräystä koskien ei muutoin ole tarpeen.

Hallinto-oikeus viittaa myös yksityishenkilöiden valituksesta esittämäänsä.

Lupamääräys 18 d

Yhtiön valituksen mukaan, koska lupamääräykset 18 a–c vaaditaan kumottavaksi ja lupamääräystä 17 noudatetaan jo nykyisin muutetussa muodossa, lupamääräys 18 d ei myöskään ole enää tarpeellinen, ja se tulee kumota.

Hallinto-oikeuden ratkaisun ja perusteluissa edellä lupamääräysten 18 a–c osalta esitetyn perusteella, lupamääräyksen 18 d kumoamiseen ei ole syytä ja valitus kyseistä määräystä koskien on hylättävä.

Täytäntöönpanon keskeyttäminen

Asian tultua tällä päätöksellä ratkaistuksi ei täytäntöönpanon keskeyttämiselle ole aihetta.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä tiedottaminen

Milla Varungin on viipymättä tämän päätöksen saatuaan ilmoitettava päätöksen tiedoksisaannista asiakumppaneilleen. Jos hän tämän laiminlyö, hän on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 94 §, hallintolaki 56 § 2 momentti ja 68 §).

Päätöksestä ilmoittaminen

Lahden kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **09.02.2023**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Janne Marttila ja Tanja Fagerhed sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomarit Juha Väisänen ja Jaakko Heinolainen. Asian on esitellyt Tanja Fagerhed.

Asiaa ratkaistaessa on suoritettu äänestys. Eri mieltä olevan jäsenen äänestyslausunto on päätöksen liitteenä.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu**Päätös**

Milla Varunki asiakumppaneineen

Peab Industri Oy

Asiamies: Asianajaja Kari Marttinen, HPP Asianajotoimisto Oy

Lahden kaupungin rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Lahden kaupungin ympäristöterveys

Lahden kaupungin maankäyttö- ja aluehankkeet -yksikkö

Lahden kaupunginhallitus

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus,
Ympäristö ja luonnonvarat

Etelä-Suomen aluehallintovirasto,
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus

Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa

Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

Dnrot
20295/03.04.04.04.19/2020
20299/03.04.04.04.19/2020

Liite Vaasan hallinto-oikeuden
päätökseen 03.01.2023 nro 1513/2022

Äänestyslausunto

Luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Jaakko Heinolainen:

Lupamääräyksen 18 a) osalta osittain hyväksyn Peab Oy:n valituksen ja muutan määräyksen kuulumaan seuraavasti:

Asfalttiaseman poistokaasujen CO-, O₂- ja NH₃-, pitoisuudet, bitumihiuru (mg/m³), TRS-yhdisteet ja PAH-yhdisteet sekä olfaktometrinen hajupitoisuus on mitattava vuosittain vähintään kaksi kertaa asfalttiaseman toimintakauden aikana kahden vuoden ajan. Hajumittaukset on tehtävä puhdistuslaitteiston jälkeen ja mahdollisuuksien mukaan ennen puhdistuslaitteistoa. Hajumittaustulosten perusteella on laskettava hajupäästöjen reduktio (%), jos mittaus ennen puhdistuslaitteistoa on toteutettavissa. Mittauksista on laadittava raportti.

Määräaikaisen tarkkailun tulosten perusteella on laadittava poistokaasujen jatkotarkkailusuunnitelma, jossa on esitettävä muun muassa tarkkailutiheys ja tutkittavat parametrit sekä yhteenveto tarkkailutuloksista. Jatkotarkkailusuunnitelma on toimitettava hyväksyttäväksi Lahden ympäristönsuojeluviranomaiselle kolmen kuukauden kuluessa kolmen vuoden määräaikaisen tarkkailun viimeisimmän mittauskerran tulosten valmistumisesta. Tarkkailua on jatkettava määräaikaisen tarkkailun tiheyden ja parametrien mukaisesti siihen saakka, kunnes jatkotarkkailusuunnitelma on saanut lainvoiman. Lupaviranomainen voi selvityksen perusteella täsmentää lupamääräystä tai täydentää lupaa ympäristönsuojelulain 90 §:n mukaisesti.

Raportin hiukkaspäästöjen ja typenoksidien päästöjen mittaustulokset esitettävä yksikössä mg/m³ (n) kuivaa kaasua redusoituna 17 prosentin happipitoisuuteen. Päästöt on ilmoitettava, mikäli mahdollista myös tunti- ja vuosipäästöinä (kg/h, t/a). Raportissa on oltava tiedot mittausmenetelmistä ja arvio mittausten edustavuudesta.

Hallinto-oikeus toteaa täsmennyksenä, että ympäristölupapäätöksen 18.6.2013 § 49 lupamääräys 18 pysytetään sellaisenaan voimassa.

Muilta osin olen hallinto-oikeuden ratkaisun kannalla.

Oikeudellinen arviointini lupamääräyksen 18 a osalta on seuraava:

Valituksenalaisen päätöksen mukaan Lahden kaupungin rakennus- ja ympäristölupalautakunta on muuttanut lupamääräyksiä 17 ja 18. Päätöksessä on annettu lupamääräykset 18 a–18 e.

Yhtiö on vaatinut, että lupamääräyksen 18 a tarkkailuvelvoite tulee muuttaa vastaamaan Lahden asfalttiaseman nykyistä tarkkailuvelvoitetta. Valituksen mukaan asfalttiaseman päästöissä ei tapahdu merkittäviä heilahteluja ja Lahden asfalttiasema täyttää asfalttiasema-asetuksen sekä parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimukset moninkertaisesti. Perustetta nykyistä huomattavasti tiukemman tarkkailun määräämiseen ympäristöluvassa ei ole.

Hakemusasiakirjojen 9.9.2020 päivätyssä täydennyksessä ilmapäästöjen tarkkailu on esitetty tehtäväksi kahdesti toimintakauden aikana. Lisäksi yhtiö on esittänyt lisättäväksi tarkkailuun uusia parametrejä. 15.9.2020 saapuneen täydennyksen mukaan savukaasupäästöt mitataan kerran vuodessa. Valituksessa luvan hakija on vaatinut, että tarkkailu muutetaan vastaamaan voimassa olevan ympäristöluvan mukaisesti. Ympäristölupapäätöksen 18.6.2013 § 49 lupamääräyksessä 18 tarkkailu on määrätty tehtäväksi joka kolmas vuosi ja tutkittavia parametrejä poistokaasuista ovat hiukkas- ja Nox- ja VOC-pitoisuudet.

Valituksenlaisen päätöksen tarkkailumääräys on asetettu tietyiltä osin luvan hakijan esittämästä poikkeavasti. Lupaviranomainen on täydentänyt luvan hakijan 9.9.2020 esittämää tarkkailua CO-, O₂- ja NH₃-mittauksilla sekä määrännyt mittaukset tehtäväksi vuosittain vähintään kerran asfalttiaseman toimintakauden aikana ja kaksi kertaa, mikäli toimintakausi on pidempi kuin 4 kuukautta. Velvoitettu tarkkailu sisältää hajupäästöä aiheuttavien aineiden tarkkailun lisäksi myös määräykseen kirjattujen muiden parametrien tarkkailun lisäämisen. Lupamääräyksen 18 a perustelujen mukaan toiminnan hajuparametrien tarkkailun lisääminen on tarpeen hajuhaittojen vähentämiseksi.

Hallinto-oikeus toteaa, että lähtökohtaisesti asfalttiasemalla on riittävää mitata savukaasuista typenoksien ja hiukkasten pitoisuudet kolmen vuoden välein asfalttiasemista annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisesti. Lupaviranomaisen valituksenalaisessa päätöksessä velvoittama asfalttiaseman ilmapäästöjen tarkkailutiheyden lisäys on sinänsä hyväksyttävä, kun otetaan huomioon valituksessa esitetyt asfalttiaseman toiminnasta aiheutuneet hajuhaitat. Valituksenalaisessa tarkkailussa on kyse asfalttiasemalla todetun poikkeavan päästön selvittämisestä ja päästömittauksen ensisijaisena tarkoituksena on määrittää asfalttiaseman hajupäästön taso ja häiritsevyys sekä arvioida päästön leviämistä aseman ympäristössä. Tarkkailu on siten rajattava kestoltaan määräajaksi ja määritettävä pituudeltaan ja tiheydeltään siten, että tarkkailulla saadaan selvitettyksi luotettavasti asfalttiasemasta aiheutuva poikkeava päästö, ja että tarkkailutulosten perusteella voidaan arvioida päästöä rajoittavien toimien riittävyys. Lupaviranomainen arvioi määräaikaisen tarkkailun tulosten ja luvan hakijan esityksestä tarpeellisen hajupäästöjen jatkotarkkailun.

Hakemuksen mukaan laitoksella on käytössä pussisuodattimet poistokaasujen hiukkaspäästöjen puhdistamisessa ja päästömittausten perusteella asfalttiaseman pölynsuodatusjärjestelmä toimii hyvin. Lahden seudun ympäristölautakunnan 18.06.2013 antaman ympäristöluvan lupamääräyksen 28 mukaan polynerottimen rikkoutuessa laitos on pysäytettävä korjauksen

ajaksi. Hakemuksessa esitettyjen tarkkailutulosten ja hiukkaspäästöjen käytössä olevan puhdistuslaitteiston perusteella hiukkas-, Nox- ja VOC-pitoisuuksien tarkkailun tihentämiselle ei ole ympäristönsuojelullisia perusteita. Ennalta arvioiden hiukkas- ja VOC-päästöistä ei aiheudu eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n kohtuutonta räsitusta. Ympäristölupapäätöksen 18.6.2013 § 49 lupamääräys 18 on siten pysyttävä voimassa sellaisenaan.

Hakemuksen mukaan tyyppiyhdisteet saattoivat olla savukaasussa ammoniakkinä tai amiineinä, mikä selittäisi hajun luonnehdinnan pistäväksi. Lisäksi savukaasun hiilimonoksidipitoisuus oli mittaushetkellä korkea. Hakemuksen täydennyksessä 9.9.2020 luvan hakijan esittämiä savukaasumittausten parametrejä ovat myös bitumiuhuru (mg/m³), TRS-yhdisteet ja PAH-yhdisteet sekä olfaktometrinen hajupitoisuus. Lupaviranomaisella on ollut siten riittävät perusteet täydentää tarkkailuparametrejä NH₃- ja CO-mittauksilla sekä luvan hakijan esittämällä olfaktometrinen hajupitoisuudella poikkeavan päästön selvittämiseksi. Polttoolosuhteita yleisesti kuvaavalle happipitoisuuden määrittämiselle on katsottava olleen myös riittävät perusteet. Hallinto-oikeus on täydentänyt tarkkailtavia parametrejä luvan hakijan 9.9.2020 esittämällä bitumihuuruilla (mg/m³), TRS-yhdisteillä ja PAH-yhdisteillä edustavan päästötiedon saamiseksi.

Ympäristöministeriön muistiossa ehdotukseksi valtioneuvoston asetukseksi asfalttiasemien ympäristönsuojeluväatimuksista, 20.5.2010 asfalttiaseman merkittävimmäksi hajun lähteeksi on mainittu bitumi, jonka haju voidaan kokea epämiellyttävänä. Hakemukseen liitettyssä hajuselvityksessä asfalttiaseman hajua on luonnehdittu sanoilla pakokaasu, öljymäinen ja pistävä. Hajupäästöön voimakkaasti vaikuttaviksi tekijöiksi on mainittu kierrätysasfaltin laatu, käytetyt polttoaineet, kierrätysasfaltin syöttö kuivausrumpuun, polton ja massan lämmityksen tasaisuus ja optimaalinen polttoaine ja ilmanjako sekä hiukkasuodattimen kunto. Muistion 20.5.2010 mukaan asfalttiaseman toiminta on teknisesti vakiintunutta, sen ympäristövaikutukset ovat tiedossa ja nykytekniikalla hyvin hallittavissa.

Hakemuksen mukaan toiminnanharjoittaja on selvittänyt useilla selvityksillä asfalttiaseman hajupäästöä ja päästön koostumusta. Asfalttiasemalle on toteutettu hajupäästöä rajoittavia toimia. Hakemuksessa esitettyjen ja asfalttiasemalla käyttöönotettujen hajupäästöjen rajoittamismenetelmien voidaan arvioida olevan parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisia.

Hajupäästöjen rajoittamismenetelmien käyttöönoton jälkeen asfalttiasemalta on oltava riittävästi hajupäästön mittaustuloksia päivitetyn hajumallinnuksen laatimiseksi. Päivitetyllä hajumallinnuksella on voitava arvioida luotettavasti, ovatko asfalttiasemalla käyttöönotetut hajupäästöjen rajoittamismenetelmät riittävät estämään hajuhaitat asfalttiaseman ympäristössä sekä tulevatko lupamääräyksen 18 b tavoitteelliset hajupitoisuuden raja-arvot saavutetuiksi. Lisäksi mittaustulosten perusteella on voitava määrittää hajupäästön riittävä jatkotarkkailu.

Lahden seudun ympäristölautakunnan 18.06.2013 antaman ympäristöluvan mukaan asfaltin valmistusta ohjataan pääasiassa ohjausautomaatiikalla, joka valvoo prosessin lämpötiloja, punnitusmääriä, sekoitusaikoja, valmistustehoa ja ilmansuodattimien toimintaa automaattisesti. Hajupäästötarkkailu on siten ajoitettavissa asfalttiaseman prosessien normaalin toiminnan ajankohtaan. Eri mittauskerroilla asfaltin tuotannossa on mahdollisuuksien mukaan käytettävä laadultaan erilaista kierrätysasfalttia edustavan päästötiedon saamiseksi.

Edellä mainituin perustein vuosittain vähintään kaksi kertaa asfalttiaseman toimintakauden aikana kahden vuoden ajan tehtävä määräaikainen mittaus hajupäästön rajoittamismenetelmien käyttöönoton jälkeen on riittävä asfalttiaseman hajupäästön selvittämiseksi. Neljällä mittauskerralla on ennalta arvioiden saatavissa selvitettyksi luotettavasti erityisesti kierrätysasfaltin ja mahdollisen bitumin laatuvaihtelun vaikutus asfalttiaseman hajupäästöihin.

Vakuudeksi

Tanja Fagerhed

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
 - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
 - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
 - vaatimusten perustelut
 - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>